

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2016 - 2021

Sissejuhatus	3
VILJANDI LINNA VISIOON 2021	4
VILJANDI LINNA RAHVASTIK	6
1. VALITSEMINE	7
2. ELUKESKKOND	9
Loodus ja looduskeskkond	9
Ehitatud keskkond	10
Tänavad	13
Tehnilised taristud	13
Linnavara	14
3. KULTUUR, SPORT JA VABA AEG	15
Kultuur	15
Vaba aja veetmise võimalused	16
Sport	17
4. HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ	18
Alusharidus	18
Põhiharidus	19
Gümnaasiumiharidus	21
Kutse- ja kõrgharidus	21
Huviharidus	22
Noorsootöö	23
Elukestev õpe	26
5. SOTSIAALNE KESKKOND	26
Toimetulek	26
Tervislik areng	28
6. ETTEVÕTLUS	30
Puhkemajandus Viljandi turismipiirkonnas	31
Inimressurss	31
Taristud	31
TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2016-2021	33

Sissejuhatus

Viljandi linn on rahvaarvu poolest suuruselt kuues linn Eestis ning ligi 15 ruutkilomeetrise pindalaga ühtne, rahulik, looduskaunis ja ajalooliselt rikas keskkond. Viljandi asub Sakala kõrgustiku põhjaosal. Linna liigendamisel on suur osa looduslikel veekogudel ja neid ümbritsevatel rohealadel. Viljandi kaguosas asub Viljandi järv, linna poolitab põhjast lõunasse järve suubuv ja osaliselt tiikideks paisutatud Valuoja oja, linna kirdeosa läbib Kõsti oja. Linna territooriumi ajalooline kujunemine on saanud alguse Lossimägedest ja seal asunud muinas- ja ordulinnusest. Tinglikult võib territooriumi jagada järgmisteks linnaosadeks: Kesklinn, Kivistiku, Kantreküla, Uueveski, Paalalinna, Männimäe, Peetrimõisa ja Kantremaa. Viljandi linna pindalast 29% moodustavad rohealad.

Viljandi linn soovib pakkuda oma kogukonna liikmetele ja külalistele parimat keskkonda elamiseks, töötamiseks, õppimiseks ja vaba aja veetmiseks. Selle sihi saavutamise üheks eelduseks on süstemaatilise arendustegevuse läbiviimine, mis põhineb linna arengutingimuste ning väliskeskkonna võimaluste ärakasutamisel jätkusuutlikku toimimist silmas pidades.

Linna pikaajalise arengu kavandamisel on oluline analüüsida olemasolevat olukorda, seada strateegilised eesmärgid ja kavandada meetmed nende saavutamiseks võimalikult asjakohase ressursside kasutamisega.

Käesoleva arengukava kõik osad on koostatud arvestades demograafilise olukorra analüüsi. Arengukava põhirõhk on Viljandi linna säilimisel ja inimeste heaolu suurendamisel. Arengukava on ülesehituselt jagatud valdkonnapõhiselt. Analüüsitud on valitsemist, hariduse ja noorsootöö korraldust, elukeskkonda, kultuuri, sporti ning vaba aja veetmise võimalusi, sotsiaalset keskkonda ja ettevõtlust. Arengukava tuleb käsitleda ühtse tervikuna. Valdkondlikest analüüsides lähtuvalt on koostatud tegevuskava, mille alusel koostatakse eelarvestrateegia. Eelarvestrateegia on arengukavaga seotud iseseisev dokument.

Arengukava realiseerimine ja seire

Viljandi linna arengukava elluviimist korraldab linnavalitsus linna eelarve kaudu vastavalt eelarvestrateegiale. Arengukava on eelarve ja eelarvestrateegia koostamise aluseks.

Arengukava rakendamise ülevaatus ja seire toimub enne Viljandi linna järgneva aasta eelarve koostamist vajaduspõhiselt, vastavalt Viljandi Linnavolikogu 31.10.2014 vastu võetud määrusele nr 33 („[Viljandi linna arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise, menetlemise ja kinnitamise kord](#)“). Arengukava muudatused kinnitab volikogu enne 15. oktoobrit. Arengukava ajakohastamise käigus aastal 2016 on kaasajastatud linna olukorda iseloomustavad faktiandmed ning olukorrast tulenevad probleemipüstitused, hinnatud arengukava elluviimise edukust ning vajadusel täpsustatud eesmärgid ja tegevusi.

VILJANDI LINNA VISIOON 2021

VILJANDI LINN ON INIMESEKESKNE, TASAKAALUSTATUD ARENGUGA, MITMEKÜLGSE ETTEVÕTLUSEGA, KULTUURITURISMILE ORIENTEERITUD, HARIDUSE-, KULTUURI- JA SPORDILEMBENE NING TURVALINE MAAKONNALINN, KUS ON HEA ELADA, TÖÖTADA JA MIDA ON MEELDIV KÜLASTADA.

Viljandi linn on tugev piirkondlik tõmbekeskus, mille mõju ületab tänaseid maakonna piire. Elanikkonna paremaks teenindamiseks arendatakse ühistegevust ning tehakse tihedat koostööd teiste omavalitsustega ja riigiga. Koostöö eesmärk on riiklike ja maakondlike asutuste säilitamine ning arendamine teenuste parema kättesaadavuse tagamiseks pika ajalooga maakonna keskuses.

Viljandi linn toimib erinevatest organisatsioonidest moodustatud võrgustikuna. See võrgustik on orienteeritud **inimesekesksusele ja tasakaalustatud arengule**. Inimesekesksus väljendub nii pakutavate teenuste kui ka elukeskkonna kvaliteedis ja turvalisuses laiemalt. Tasakaalustatud arengu käigus lähtutakse kõigi elanikerühmade huvidest ning kujundatakse linnaruumi ja selle lähiümbrust kui ühtset tervikut, rakendades seejuures kõigi linnaosade ja naaberalade potentsiaali. Kõige olulisem on teha otsuseid elanike huvisid arvestades, et linna arenedes **peatuks elanikkonna vähenemine linnas ja kogu piirkonnas ning piirkonna rahvaarv hakkaks selle asemel kasvama**. Viljandi linn pakub parimat elukeskkonda ja teenuseid, et piirkonna inimesed elaksid täisväärtuslikku elu kõrge eani. Viljandi inimestele osutavad teenuseid SA Viljandi Haigla, OÜ Viljandi Tervisekeskus, Maramaa Kliinik OÜ ja teised pere –, eri- ja hambaarstikeskused. Viljandi linna inimesed on aktiivsed ja osalevad linna juhtimises ja selle tuleviku kujundamises.

Viljandi konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond soodustab arenevat ja mitmekesist ettevõtlust, ettevõtjate uuenduslikkust ja tootmise teadmispõhisusele orienteeritust, mis läbi luuakse linlastele uusi tasuvaid töökohti, laiendatakse eeldusi tootmise moderniseerimiseks ja kestlikuks tegevuseks ning investeringuteks. Ettevõtjate, linnavõimu ja haridusasutuste aktiivse ning tulemusliku koostööga on kindlustatud paindlik, turuvajadusi arvestav tööjõu ettevalmistamine ja täiskasvanute täiend- ja ümberõpe. Haridusasutustes on koostöös ettevõtjatega arendatud ettevõtlikkuse õpet ning **Viljandi inimesed on kõige ettevõtlikumad inimesed Eestis**. See on oluline mitte ainult uute ettevõtete tekkimiseks, vaid kogu linna arendamiseks - ettevõtlik inimene annab suurema panuse igal elualal. Viljandi linn teeb koostööd riigi ja ettevõtetega, et linnas jaguks huvitavat ja tasuvat tööd kõigile soovijatele, linna kujundatakse nii, et Viljandist saaks eelistatuim kaugtöö tegemise koht.

Konkurentsivõimeline ja mitmekesine haridusvõrk tagab õppijatele ettevalmistuse elus toimetulekuks ning töösused ja tööharjumused. Viljandi võimaldab tunnustatud haridust alusharidusest kõrghariduseni. Viljandi linn loob kõigile soovijatele võimalused omandada alusharidust lasteaias. Tugevad põhikoolid annavad hea põhihariduse; huvihariduse ja noorsootöö võimalused pakuvad mitmekesiseid eneseteostuse ja vaba aja veetmise viise, et Viljandi ja piirkonna noor saaks just lähtuvalt oma tugevustest individuaalselt areneda. Tugev alus- ja üldhariduse baas annab Viljandis õppijatele hea ettevalmistuse haridustee jätkamiseks gümnaasiumis, kutseharidusasutustes kui ka ülikoolides. [Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia](#), [Viljandi Kutseõppekeskus](#), ja [Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool](#) toovad linna ning piirkonda nooruslikkust ja loovust, toetavad tööjõu taastootmist nii linna kui ka kogu Eesti vajadustest lähtuvalt. Täiskasvanute täiend- ja ümberõpe on osa elukestvast õppest, kus inimeste toimetulek ja edukus sõltub üha enam oskusest võtta vastu uusi väljakutseid, õppida ja õpitut rakendada.

Rikkalik, atraktiivne ning hästi esitatud kultuuri- ja ajaloopärand, looduskeskkond ning mitmekesised sportimis- ja vaba aja veetmise võimalused on Viljandile loonud tunnustatud ja armastatud kultuuri- ja loodusturismi sihtkoha maine. Ainulaadne kultuuri, ajaloo ja looduse kooslus on kujundanud Viljandist kaubamärgi, mida tuntakse nii Eestis kui ka väljaspool. Viljandi kultuuriväärtused ja loodus pakuvad huvi ja uurimisainet nii asjatundjatele kui ka asjaarmastajatele. Traditsioonilised kultuuri- ja spordisündmused, [Eesti Pärimusmuusika Keskuse](#), [Ugala teatri](#), [Lennukitehase noortekeskuse](#), [Viljandi muuseumi](#) ettevõtmised ja erinevad vaba aja veetmise võimalused on muutnud Viljandi aastaringsest elamusi ja tervist väärtustavate teenuste pakkujaks. Linn on korrastanud järve ja lossimägede ümbruse, mis on kujunenud matka- ja tervisespordihuviliste meelispaikadeks. Välja on arendatud nii harrastus- kui ka tippspordi tegemiseks vajalikud keskused: staadion, tennisehall, ujula, sõudebaas ja -kanal. Viljandi linnas on tänapäevastele nõuetele vastavad veekeskus ja spaahotell. **Viljandi linnast on kujunenud rahvusvaheliselt tuntud hansalinn.** Aastal 2015 korraldatud rahvusvahelised hansapäevad on andnud sündmuse korraldajatele rikkaliku kogemustepagasi, mida kasutatakse järgmiste hansapäevade ja teiste sündmuste organiseerimisel.

Viljandis on unikaalne ja kordumatu looduskooslus, mis on hooldatud ning mida kasutatakse väärikalt Viljandi linnaruumi ja miljöö kujundamisel. Tuntav on looduse ja elukeskkonna vaheline sünergia. Selleks, et linnas ja selle lähiümbruses oleks puhas ja mõnus elukeskkond igas vanuses inimestele ning lihtsam asjaajamine ettevõtjatele, oleme kaasajastanud kogu tehniliste taristute võrgustiku, korda teinud tänavad, kõnniteed ning rajanud kaasaegse kergliiklusteede võrgustiku. Taristuid arendatakse koostöös lähiümbruse omavalitsustega. **Viljandi linn on inimsõbralik**, soosib energiasäästlike hoonete ehitamist ja olemasolevate hoonete energiatõhususe tõstmist, linn pakub vajaduspõhist restaureerimistoetust, loodud on keskkonnasõbralik elamupiirkond. Kogu linna ja selle lähiümbrust arendatakse ühtselt, tagatud on ajaloolise vanalinna säilimine ja miljööväärtuslikud alad, renoveeritud on enamik kortermaju Männimäel ja Paalalinnas. Viljandi kesklinn on atraktiivne paik nii külalistele kui ka siin elavatele inimestele.

VILJANDI LINNA RAHVASTIK

Eesti rahvaarv on langustrendis ja nii ka Viljandi maakonna ja Viljandi linna rahvaarv. Viljandi linna rahvaarv on vähenenud alates 1990. aastate esimesest. Tõenäoliselt väheneb rahvaarv Viljandi linnas ka käesolevaarengukava perioodil, kuid vähenemine aeglustub.

Rahvaarvu vähenemist tuleb pidada ohuks - kahaneva rahvastikuga piirkondi ei peeta majanduslikult atraktiivseteks, väike rahvaarv ei taga rahvuskultuuri elujõulisust ega taga sotsiaalse süsteemi jätkusuutlikkust.

Rahvastikuteema puhul on oluline probleemide täpne sõnastamine. Sellega, et Eesti rahvastik ja Viljandi linna rahvastik väheneb, tuleb lähikümnenditel leppida ning sotsiaalelu ja majandustegevust kavandades arvestada senisest väiksema inimeste hulgaga. Pingutada tuleb rahvastiku vähenemise aeglustamise nimel ning püüelda rahvaarvu kasvamise suunas.

Rahvaarvu muutumist mõjutavad neli näitajat: sündide arv, surmade arv, sisse- ja väljarännanute arv. Linnas saab mõjutada neid kõiki.

Sündide arvu saab mõjutada eelkõige suurem sünnituseas olevate naiste arv ja see, et oleks peresid, kes soovivad lapsi saada. Viljandi linnas on naiste vanusstruktuur sünnitamisealisuse seisukohalt vaadatuna ebasoodsam kui Eestis keskmiselt. **Surmade arvu** määrab pikas perspektiivis sündide arv, mida ei saa muuta. Kogukond ja linnavalitsus saavad mõjutada aga enneaegsete surmade arvu, õnnetussurmasid ja inimeste tervisekäitumist. Viljandi linnas väheneb rahvaarv negatiivsest **rändest** tingituna rohkem kui negatiivse loomuliku iibe tõttu. Seetõttu on ka kõige olulisem rahvastiku arvu stabiliseerimiseks suurendada sisse- ja vähendada väljarännet. Elukohavahetuse peamiseks ajendiks on kindlasti töö, sest inimene liigub töö juurde, mitte vastupidi. Seetõttu tuleb aktiivselt tegeleda ettevõtluseks soodsate tingimuste loomisega. Linna seisukohalt ei ole olulised mitte ainult uued loodavad ettevõtted, vaid olemasolevate jätkusuutlikkus ning areng. Teiseks oluliseks väljarände põhjuseks on turvatunne, inimestele tuleb tagada töö kõrval muud eluks vajalikud tingimused, võimetele vastava haridus, arstiabi, kogukonna toetus erinevate probleemide lahendamisel.

Rahvastiku vähenemine ja vananemine on olulised sotsiaalsüsteemi jätkusuutlikkuse kontekstis. Kui iga tööeas inimese kohta tuleb edaspidi järjest rohkem tööeas väljas olevaid elanikke, siis tähendab see, et iga tööealine peab edaspidi loovutama järjest suurema osa oma töö tulemustest tööeas väljas olevate inimeste vajaduste rahuldamiseks.

Viljandi linna rahvastikuarengu strateegiliseks eesmärgiks on Viljandi linnas elavate inimeste elukvaliteedi tõstmine ja rahvastiku vähenemise peatamine. Selleks tuleb kavandada tegevusi, mis soodustavad kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist ning edendada järjekindlalt Viljandi tutvustamist massiteabevahendite kaudu paigana, kuhu on meeldiv elama asuda, kodu luua ja kus on hea lapsi kasvatada.

1. VALITSEMINE

Vastavalt Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale ja kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele on kohalik omavalitsus kohalike võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduse alusel ja kohalike elanike huvides juhtida nende vastutusalasse kuuluvaid ühiskonnaelu valdkondi. Vastavalt Eesti põhiseadusele otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused kõiki kohaliku elu küsimusi, tegutsedes seaduse alusel iseseisvalt.

Viljandi linna kui valitsemis- ja haldamisstruktuuri haldusvõimekus väljendub eelkõige autonoomses esindusdemokraatias, kohaliku elu korraldamise võimes ja avalike teenuste osutamises. Viljandi kontekstis on osalusdemokraatia demokraatia vorm, kus kohalik kogukond kaasatakse poliitilisse otsustusprotsessi. Selline kaasamis- ja otsustusprotsess peab põhinema avalikul ja läbipaistval arutelul, kus arutelu mõlemate osapoolte vahel eksisteerib poliitiline võrdsus ning vaba ja võrdse diskussiooni tulemusel saavutatakse konsensuslik otsus vaid paremate argumentide esitamisel. Nii on Viljandi linnaelu oluliste küsimuste arutellu kaasatud linnakodanikud (ka kodanikuühendused ja ettevõtted), võimaldatud on nende seisukohtade esitatus ning tagatud on nende kaasamine linnajuhtimisse.

Kaasamisprotsessi tagamiseks on oluline luua referendumitel põhinev mehhanism, kus on tagatud eelpool nimetatud poliitiline võrdsus ning arutelu funktsioon. Selle rakendamine loob kodanikele ja valitsusvälistele ühendustele võimaluse osaleda neid mõjutavate otsuste tegemisel ja igapäevases linnajuhtimises.

Avatus, läbipaistvus ja kogukonna kaasamine on eelduseks, et Viljandist kujuneb meelepärane koht nii linlastele kui külastajatele siin elamiseks, õppimiseks, puhkamiseks ja pere loomiseks. Aus ja läbipaistev linnajuhtimine aitab kaasa tugeva kogukondliku identiteedi kujunemisele, mis tekib linlaste ja linnajuhtide konsensusliku arutelu tulemusel.

Arenguid planeerides tuleb arvestada võimalike haldusterritoriaalsete- ja haldusreformidega, mis otseselt või kaudselt linnajuhtimist mõjutavad. Viimaste kohalike valimiste järgselt moodustus ümber Viljandi linna uus omavalitsus, Viljandi vald, kellega on oluline luua usaldusväärsed sisulised ja finantsilised suhted. Uue omavalitsuse moodustumine tähendab tugevama partneri tekkimist ning lihtsama asjaajamise korraldamist. Viljandi linna kui maakonnakeskuse rolli arvestades on oluline olla kaasatud kõikides halduskorraldust muutvates aruteludes. Ka riikliku haldusreformi osas räägib Viljandi linn aktiivselt kaasa partneri rollis. Viljandi linn peab suurendama oma rolli maakonnakeskusena ning tegema tihedat koostööd kõigi Viljandi maakonna omavalitsustega ning teiste Eesti linnadega. Selleks tuleb võtta suurem roll [Viljandimaa Omavalitsuste Liidus](#) ja [Linnade Liidus](#).

[Viljandi Linnavolikogus](#) on 27 liiget, seda juhatab volikogu esimees ning töö paremaks korraldamiseks on moodustatud 8 komisjoni. Linnavolikogu ajutiste komisjonidena tegutsevad [Viljandi Noorte Volikogu](#) ja [Viljandi Seeniorite Nõukoda](#). Praegune Volikogu koosseis valiti 20. oktoobril 2013. aastal valimisõiguslike linnakodanike poolt. Järgneva arengukava perioodi jooksul mõjutavad linna arengut 2017 ja 2021 toimuvad kohalikud

valimised ning 2019. aasta riigikogu valimised.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele korraldab linnavalitsus Viljandi linna sotsiaalse ja -teenuseid, eakate hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, linnatänavate korrashoidu ning tagab linna omanduses olevate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide ja huvikoolide, raamatukogude, spordibaaside, turva- ja hooldekodude ning teiste kohalike asutuste ülalpidamise.

Viljandi linn on investeerinud eelneval arengukava perioodil linnaeelarve ning Euroopa Regionaalarengufondi vahendeid ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamiseks, keskkonnatingimuste ning jäätmekäitluse tingimuste parandamiseks, haridus-, spordi- ja kultuuri- ning sotsiaalteenuste pakkumise tingimuste parandamiseks. Samuti on arendatud ettevõtluspiirkondi, et tagada soodsamad tingimused piirkonnas tegutsevatele ettevõtjatele ja soodustada uute töökohtade loomist.

Linna investeringutegevust käesoleva arengukava perioodil mõjutab oluliselt riiklik poliitika Euroopa Liidu struktuurifondide 2014-2020 perioodi rakenduskavade väljatöötamisel ja meetmete elluviimisel. Euroopa Liidu struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi toetuste mõju omavalitsuste avalike teenuste arendamisele on väga suur. Toetuste osakaalu ja mõju eelarvele on kajastatud arengukavaga seotud iseseisvas dokumendis, „Viljandi linna eelarvestrateegia 2016 - 2021“. Viljandi linna finantsvõimekus on olnud aastate jooksul pigem positiivse trendiga. Valitsemise seisukohalt on oluline tagada seadusest tulenevate kohustuste täitmise kõrval omafinantseeringu võime struktuurifondide toetuste kasutamiseks avalike teenuste arendamisel ja kvaliteedi tagamisel.

Alates 2015. aasta eelarve menetlemisest rakendatakse kaasava eelarvestamise põhimõtteid. Kaasava eelarve menetluse eesmärkideks on parandada kogukonna arusaama linnaeelarvest ja selle kujunemisest, parandada kogukondadevahelist koostööd ja viia ellu mõni uus idee või leida lahendus mõnele olulisele valupunktile linnas. Kaasava eelarve menetluse käigus esitatava idee tulemusena realiseeritav objekt peab linnaeelarve mõistes liigituma investeerimistegevuseks ning idee teostamise maksumus on seni olnud kuni 30 000 eurot.

Oluline roll avalike teenuste pakkumise kvaliteedi tagamisel on omavalitsuse personalipoliitikal, sh infovahetus ja töökorraldus, teenuse pakujate kvalifikatsioon, motiveeritus ja töötingimused. 2016. aasta 1. juuni seisuga töötab Viljandi Linnavalitsuses 32 ametnikku, 19,5 töötajat (üks poole kohaga), linnapea ja 2 abilinnapead.

2. ELUKESKKOND

Loodus ja loodusesekond

Viljandi linnas asub Viljandi järv. Linna piiresse jäävad ka Valuoja oja koos mitmete paisutatud veekogudega ja Uueveski oja. Viljandi järve suubuvad Kõsti ehk Uueveski oja ja Valuoja oja ning arvukalt allikaid. Valuoja oja läbib Viljandi linna ja linnas paiknevaid Paala ja Valuoja paisjärvesid. Järve edelapoolselt küljelt voolab välja Pärnu jõgikonda kuuluv Raudna jõgi. Viljandi järv kuulub alates 2004. aastast Euroopa Liidu Natura loodusala nimestikku Viljandi loodusala, mille kaitse-eesmärk on looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse. Viljandi järve supelrand on elupaigaks Eesti Punase Raamatu 3. kategooriasse kuuluvale rohevetikale järvepall. Looduslikult mitmekesise maastiku, kompensatsioonialade ja haruldaste liikide elu- ja kasvupaikade kaitseks on 1992. aastal moodustatud Viljandi järve kaldaid ja Viljandi Lossiparki hõlmav Viljandi maastikukaitseala mille koosseisus kuuluvad riikliku looduskaitse alla Hariduse tänaval asuv Lossimägede paljand, Viljandi Lossipark ja Viljandi vallas asuv Sammuli rändrahn.

Olulise eesmärgina on vajalik atraktiivsemaks muuta Viljandi linna veekogud. Peamiste tegevustena on eelkõige vajalik korrastada Viljandi järve äärsed luhad ja teostada ujumispiirkondades ja paadisildade juures korrapäraseid veetaimestiku niitmistõid. Viljandi linna siseveekogudest on eelnevatel aastatel põhjasetetest puhastatud kolm järve: Uueveski (2007), Kõsti (2008) ja Kastani tänava (2012) järved. Põhjasetetest puhastamist ning kaldaala korrastamist vajavad Valuoja oja paisutatud osa ehk Ugala tiik, Valuoja orgu läbiv Valuoja oja, lauluväljaku vahetus läheduses olev Mõisatiik ning osaliselt on vajalik setetest puhastada Paala järve põhja poole jääv järveosa. 2016. aastal korrastati kaasava eelarve vahenditest Paala järve rand.

Haljasalasid hooldab 2014. aastal asutatud Viljandi Linnahooldus. Olemasoleva linnareljeefi atraktiivsemaks muutmiseks tuleb hooldusesse hõlmata ka Viljandi järve äärde jäävad piirkonnad. Eeltoodud tegevus on eesmärgiks seatud ka Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskavas, mis on Keskkonnaministeeriumi poolt kinnitatud kuni aastani 2020.

Hooldustööde korralduse üleminek hankepõhiselt korralduselt munitsipaalettevõttele on järkjärguline. Eesmärgiks pole seatud, et Viljandi Linnahooldus hakkab tegema kõiki linna hooldamisega seotud töid või hakkab kuidagi konkureerima teenuste pakkumisel erasektoriga.

Koostamisel on haljastute tegevuskava, millega määratakse hooldusnõuded haljasaladele. Oluline on haljasaladele hooldusnõudeid määratledes leida võimalikult optimaalne ja põhjendatud hooldustase, selleks on koostamisel haljasalade passid, et saada olemasolevast olukorrast ülevaade ja seda analüüsida. Järjepideva tegevusena tuleb jätkata olemasoleva kõrghaljastuse hooldustöödega. Haljasalade, alleede ning iluaiaandusega seonduvate tegevuste detailsem kirjeldus esitatakse haljastuse tegevuskava.

Alates 2008. aastast on Viljandi linnas korraldatud segaolmejäätmete kogumine läbi korraldatud jäätmeveo, mis on jäätmete illegaalset ladestamist vähendanud. 2011. aastal

valmis uus jäätmehoolduseeskiri, mis määrab ära jäätmekäitlusnõuded Viljandi linna haldusterritooriumil.

2012. aastal suleti Viljandi prügila ladestusala. Suletud prügila kinnistul jätkab tegevust Viljandi jäätmejaam. Arengukava perioodi lõpuni aastal 2021 jätkab territooriumi haldamist [AS Eesti Keskkonnateenused](#), kelle kohustuseks on teostada Viljandi prügila sulgemiskavaga ettenähtud seireid ning pakkuda teenuseid ja tagada suletud ladestusala heakord.

Ehitatud keskkond

Arengukava perioodil mõjutavad Viljandi linna planeerimist ja hoonestamist mitmed tegurid. Nendest olulisemad on linna rahvaarv ja selle dünaamika, töökohtade arv ja tööhõive, infrastruktuuri väljaehitamiseks kasutatavate vahendite võimalik ulatus.

Linna arengu planeerimisel tuleb arvestada asjaolu, et Viljandi linna rahvastik on aasta-aastalt vähenenud ning majandustegevust ja sotsiaalelu on tulnud kavandada järjest väiksema inimeste arvuga.

Eeltoodut arvestades on linnaplaneerimise alaste otsuste tegemisel ja ennekõike tehnovõrkude ja teede planeerimisel vajalik pidada väga tähtsaks planeerimise ökonoomilisi seisukohti. Lähiaastate maakasutusstrateegia põhimõtteks on vältida tühjade maa-alade kruntimist, infrastruktuuri piisava ja jätkusuutliku kasutusega arengut ning hoonestuse ekstensiivset laienemist. Eelisarendatavateks kruntideks on arendamisel need, mis paiknevad juba välja ehitatud infrastruktuuriga piirkondades. Linna piirialadel on oluline teha otstarbekamate planeeringulahenduste saamiseks koostööd Viljandi vallaga.

Hoonestamisel tuleb uute maa-alade hõivamisele eelistada olemasolevate linnakvartalite tühjalt seisvate osade täisehitamist, mille korral juba välja ehitatud infrastruktuuriga liitub enam tarbijaid.

Linnaplaneerimisel ja ehitatud keskkonna suunamisel on vajalik linna tulevikust visiooni omamine ja „suurelt“ mõtlemise võime säilitamine. Lähiaastatel on linnaplaneerimisel ja ehituse suunamisel mitmed väljakutsed.

Viljandi linna üldplaneeringu ülevaatamine ning vajadusel sellesse muudatuste sisseviimine, erineva kasutusotstarbega kruntide reservi kindlustamine, linna omandis olevate kruntide kasutuse optimeerimine, vajadustest lähtuvalt kruntide detailplaneeringute koostamine ja maa-alade hoonestamiseks tingimuste loomine, planeerimisalase tegevuse arendamine, korrapidamine ja parem sidumine linna majandamisega.

Viljandi linn on suhteliselt hästi ja selgepiiriliselt tsoneeritud linn, kus tootmis- ja laohoonete maa-alad, mitmekesise äri ja büroohoonete maa-alad, korruselamupiirkonnad ning väikeelamupiirkonnad on eraldatud. Linna tsoneerimist ja sihtotstarvete konflikti tekkimise vältimist toetab looduslik omapära, reljeef ja rekreatsioonialade rohusus. Üldplaneeringu ülevaatamisel on vajalik määrata maa-alade juhtfunktsioonid selliselt, et tsoneerimise

täendus ning olulisus on hoonestamisel põhimõttena esile toodud.

Viljandi linna ja selle hoonestuse kujunemine ja areng on läbi ajaloo olnud mõjutatud mitmetest mõjuteguritest. Nende tegurite toimel on tekkinud ja arenenud linna ruumiline struktuur, milles erinevad linna piirkonnad eristuvad teineteisest hoonestuslaadi, korruselisuse, hoonete kuju, materjalide ja detailide käsitlese ning linnaruumi elementide iseloomu poolest.

Viljandi vanalinn võlub inimliku mõõtkavaga ning linnaruumiliste ja ajalooliste väärtustega. Tänu vanalinnale tuntakse Viljandit Hansalinnana, keskaegse kaubanduskeskusena. Vanalinn võeti muinsuskaitse alla 1977. aastal (kinnismälestis 27010) ning muinsuskaitseala kaitsereežiim ja kaitse eesmärgid on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 17.06.2004 määrusega nr 219 "[Viljandi vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus](#)". Viljandi vanalinna muinsuskaitseala haarab keskaegse linnasarase ja osa selle ümber kujunenud nn „Viljandi vanalinna uuslinnast“. Viljandi ajaloolise linnastruktuuri ja hoonestuse kaitsmiseks väärtustatakse ja hinnatakse enne II maailmasõda püsinud kruntide struktuuri ning püstitatud hoonete arhitektuurset väljanägemist. Uute hoonete püstitamisel on rakendatavaks põhimõtteks ajaloolise ja kaasaegse arhitektuuri teineteist täiendav ja rikastav sümbioos. Arengukava perioodil on vajalik jätkata senist restaureerimistoetuste süsteemi, mis tagab nii mõnegi ajaloolise hoone või linnaruumis nähtava väärtusliku detaili säilimise või restaureerimise. Olulise tähtsusega on vanalinna hoonete omanike tunnustamine muinsuskaitse väärtuste säilitamisel. Vajalik on jätkuv muinsuskaitse alane selgitustöö ning koolituste korraldamine.

Viljandile on olulise tähtsusega jätkata vanalinna tänavate uuendamist ning linnamüüri konserveerimist, eksponeerimist ja markeerimist.

Väga olulise tähtsusega on lossivaremete konserveerimise jätkamine.

Sarnaselt vanalinnale vajavad ka muud hoonestuse ning linnaruumi elementide iseloomu poolest eristuvad linna piirkonnad (linnalised kooslused) nende arendamisel ning hoonete ehitamisel erinevaid reegleid, mis seni on kehtestamata ja mille rakendamine seetõttu on juhtum-haaval teataval määral juhuslik. Linnaliste koosluste hoonestamise põhimõtete läbiarutamine ja kehtestamine on linna arengus vajalik ja annab edaspidi kindlama tunde nii omanikule kui otsustajale. Nimetatud tegevus on otstarbekas läbi viia Viljandi linna üldplaneeringu koostamise ja ülevaatamise käigus.

Linnaruum peab olema turvaline, hästitoimiv ning kõrge arhitektuurse kvaliteediga. Otstarbekas on jätkata linnaruumiliselt oluliste maa-alade hoonestamisel ja hoonete projekteerimisel arhitektuurivõistluste korraldamist koostöös Eesti Arhitektide Liiduga.

Arengukava perioodi on lähiaastate väljakutsena kavandatud Eesti Vabariigi sünnipäevaprojekti EV 100 „Hea avalik ruum“ raames Viljandi linnakeskuse uuendamine aastaks 2020. Eesti 15 suuremat tõmbekeskust haarava programmi „Hea avalik ruum“ eestvedajad on Eesti Arhitektide Liit koostöös EV100 korraldustoimkonnaga. Projekti eesmärgiks on korrastada ja kujundada väikelinnade keskused neile iseloomulikuks

kultuuriürituste korraldamise ning vaba aja veetmise kohaks, mis annab liikumiseelise jalakäijale. Muutes linnasüdamed inimsõbralikumaks elukeskkonnaks, on võimalik hoogustada ettevõtlust ja vältida linnade laialivalgumist. Linnakeskuste korrastamine on riikliku regionaalpoliitika üks eesmärgi.

Viljandi linnavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga korraldas 2016. aastal avaliku arhitektuurivõistluse, mille eesmärgiks oli leida terviklik lahendus Viljandi linna peaväljakule ja kesklinna avalikule ruumile.

Võistluse eesmärgiks oli Vabaduse platsi, Tallinna tänava ning Vaksali ja Vana-Vaksali tänavate uuendamiseks ideede saamine. Eelolevatel aastatel on kavandatud saadud ideede põhjal linnakeskuse ümberprojekteerimine ja ehitamine atraktiivsemaks ja inimsõbralikumaks. Kavandatud on taastada Vabaduse platsi serva Vabadussõjas langenute monument.

Arengukava perioodil on kesklinnas kavandatud uuendada vanalinna tänavad, ühtlustades vanalinna kujunduskontseptsiooni alusel linnaruumi arhitektuurset pilti. Tänavate uuendamisel on eesmärgiks saavutada maa-ala optimaalsem kasutatavus sõidukitele ja tagada ohutu ning suurenenud tänavaosa jalakäijatele ja kergliiklusele.

Linnaliseks väljakutseks on Arkaadia aia väljaehitatud rajatiste uuendamine ning algselt jalakäijate tänavana kavandatud endise linnamüüri vallikraavi maa-alale parema kasutatavuse saavutamine.

Rekreatsioonialadel on eesmärgiks erinevate tegevusvõimaluste mitmekesistamise abil luua kasutatavam elukeskkond. Linnaruumi mitmekesistamiseks on arengukava perioodi kavandatud Huntaugu vaba ajaja lumepargi maa-ala detailplaneeringu koostamine ning idee edasiarendamine. Tegevusvõimaluste mitmekesistamise üheks piirkonnaks on Viljandi järveäärne ala.

Kavandatud on täiendada Paala järvest ja Valuoja orust kuni Viljandi järveni kulgevat kergliiklusteede võrku ja rajada tänavate alused kergliiklustunnelid.

Linnakujunduse peaesmärgiks arengukava perioodil on luua inimhõõtmelisemat linnakeskkonda. Viljandi linnas on palju kõrgel kunstilisel tasemel linnaskulptuure, mis avavad nii linlastele kui ka külalistele meie linna ajalugu ning on tähelepanu- ja austusavalduseks mainekatele linlastele. Olemasolevate skulptuuride säilitamise ja eksponeerimise kõrval on oluline linnaruumi uute skulptuuridega täiendamine (nt Arkaadia aias).

Olemasoleva andmebaasi Atlas arendamine on seiskunud ning planeeringute menetlustoimingute register ei rahulda muutunud planeerimisseadusest tulenevaid vajadusi. Planeerimisalase tegevuse arendamiseks ja paremaks sidumiseks linna majandamisega on lähiaastatel kavandatud kasutusse võtta maa-ameti infosüsteemidega ühilduv planeeringute

andmebaas Evald.

Linnaplaneerimises rakendatakse kaalutlusotsuste langetamisel osalusdemokraatiat. Elanikud kaasatakse planeeringute menetlemisel otsustusprotsessi vastavuses planeerimisseaduses sätestatud põhimõtetele ja nõuetele.

Planeerimisalase tegevuse arendamise eesmärgil on paralleelselt üldplaneeringu koostamisega vajalik üle vaadata linna ehitusmäärus. Ehitusmäärus ja üldplaneering vajavad korrastamist ning täiendamist 01.07.2015 jõustunud [planeerimisseadusest ja ehitusseadustikust](#) tulenevate kohustuste täitmiseks ja optimaalsemate menetlusvõimaluste kasutamiseks.

Selleks, et linna planeerimisel saada võimalikult paljude osapoolte ettepanekuid ja arvamusi on oluline korraldada üldist huvi omada võivate detailplaneeringute avalikustamine alati juba eskiisi staadiumis.

Tänavad

Viljandi tänavate üldpikkus on 98,6 kilomeetrit, millest 2,2 kilomeetrit on kruusakattega. Kõnniteede üldpikkus on 108,3 kilomeetrit. Kokku on Viljandis 177 tänavat, mille all on erinevad insenertehnilised taristud, mis kuuluvad haldajatele: Viljandi Veevärk, Elektrilevi, Telia, ESRO jt. Linna tänavate rekonstrueerimise aluseks on Viljandi Linnavolikogu 28. jaanuaril 2016 kinnitatud kava nr 377 "[Viljandi linna tänavate sõidu- ja kõnniteede ehitustööde kava aastateks 2016-2022.](#)" Tänavate hooldust teostatakse hoolduslepingu alusel.

Viljandi linna tänavate seisukord on kehv, vajalik on rekonstrueerida peamagistraalid ning paljud kõnniteed. Järgneva arengukava perioodi jooksul tuleb linnal olla valmis kasutama ära võimalust Euroopa Liidu rahade kaasamiseks linna tänavate rekonstrueerimisel. Rajada tuleb toimiv kergliiklusteede võrgustik, mis võimaldaks inimestel rohkem jalgsi või jalgrattaga turvaliselt liikuda. Kergliiklusteed peavad ühendama järveäärse matkaraja ja linna ümbritsevate omavalitsuste ehitatud kergliiklusteed. Tõsta tuleb liiklussõlmede ohutust.

Enamik Viljandi linna teid on ehitatud aastakümneid tagasi ja ei ole mõeldud tänapäevase liikluskorralduse jaoks. Iga-aastane pindamine ja auguparandus on pigem hädapärane vahend teekatete eluea pikendamiseks. Vajalik on igal aastal remontida vähemalt üks peatänav, mis pikemas perspektiivis tähendab kokkuhoidu iga-aastase auguparanduse arvelt.

Väga oluline on linnapoolne tegutsemine, tunnetades muutusi liikluskorralduses. Uute tömbekeskuste, oluliste avalike hoonete, perspektiivsete uute elualade lisandumine vajab ka hästi toimivat ja toetavat tänavavõrku.

Tehnilised taristud

Tehniliste taristute all mõeldakse käesoleva arengukava kontekstis füüsilisi struktuure soojuse, gaasi, elektri, vee, kanalisatsiooni ja side juhtimiseks klientidele. Võrguvaldajate ühine arengu planeerimine, projektide kavandamine, ühishanked ja tööde realiseerimine on

linna tervikliku arengu seisukohalt väga olulised. Selle kaudu on võimalik kokku hoida ressursse ning vältida tööde ümbertegemisi.

Veevarustuse ja kanalisatsiooni alaste teenuste osutamisega Viljandi linnas tegeleb [AS Viljandi Veevärk](#), mille kõik aktsiad kuuluvad Viljandi linnale. Ühisveevärki ja –kanalisatsiooni arendatakse volikogu poolt kinnitatud „[Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2025](#)“ (ÜVK) alusel. Kõik ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengutegevused on kajastatud selles dokumendis. Ühisveevärgi torustikke on üle 109 km ja ühiskanalisatsiooni torustikke on üle 104 km ning sademevee torustikke 22 km. Järgneva arengukava perioodi jooksul tuleb jätkata ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamist.

Soojusvarustust osutab Viljandi linnas läbi kaugküttevõrgu ettevõtte AS ESRO. Kaugküttetorustikke on Viljandi linnas umbes 41 km, millest 80% on eelisoleeritud. Kaugkütte arengu väljakutseteks on kaugkütte laiendamine, amortiseerunud torustiku väljavahetamine varustuskindluse suurendamiseks ja soojakadude vähendamiseks. Soojusenergiast toodetakse ca 90% ehk baaskoormus taastuvast ressursist (puiduhaakkest) põhinedes keskkonnasäästlikule tehnoloogiale. Tipu- ja reservkütusena on kasutusel maagaas. Kaugküttega seonduvad tingimused ja arenduskohustused on toodud 28. jaanuaril 2005 vastu võetud Viljandi Linnavolikogu määruses nr 93 „[Viljandi kaugküttepiirkonna piirid, võrguga liitumise ja võrgust eraldumise tingimused ja kord, kaugkütte üldised kvaliteedinõuded, soojusettevõtja arenduskohustus](#)“ ja 24. novembril aastal 2000 vastu võetud Viljandi Linnavolikogu määruses nr 50 „[Viljandi linna energeetika arengukava kehtestamine](#)“

Elektrijaotussüsteemide arendamise põhieesmärgiks on rikkekindlus ja ohutus, mistõttu on põhilised tegevused linnas alajaamade ja liinivõrkude rekonstrueerimised.

Linnavara

Viljandi linna linnavara valitsemine toimub volikogu poolt vastu võetud korra „[Linnavara valitsemise kord](#)“ alusel. Linnavara haldamisega tegeleb peamiselt Viljandi linnavalitsuse majandusamet ning munitsipalaalautused. Tagamaks linna arenguks vajalike äri-, tootmis- ja elamumaade olemasolu, tuleb vääristada kasutusest väljas olevaid või vähemväärtuslikke alasid. Linna omanduses olevaid eluruume on linnal kokku 58 korterit, mille üldine seisukord on rahuldav. Linnaomandis olevate eluruumide tehnilise seisukorra parandamisse tuleb järjepidevalt investeerida, et vara väärtust hoida.

3. KULTUUR, SPORT JA VABA AEG

Kultuur

Viljandi linna arengus ja linnarahvastiku stabiilsel säilimisel on olulised kultuurilised mehhanismid, mis võimaldavad kogukonna püsimise ja tagavad Viljandile omaste väärtuste, traditsioonide ja elulaadi edasikestmist. Viljandi linn panustab erinevatele kultuurivaldkonna aspektidele ja lähtub loomiseks loodud linna ideest. Maakonnakeskusena on Viljandi ajalooliselt välja kujunenud regiooni kultuurilise eripära kandja.

Viljandi on hansalinn alates 1346. aastast. Peale selle, et igal aastal korraldatakse Viljandi Hansapäevi, toimusid 2015. aastal siin 35. [rahvusvahelised hansapäevad](#), mis tõi kokku tuhandeid külalisi Euroopa hansalinnadest. Sellest sündmusest saadud kogemuste ja kontaktide abil suunatakse turundustegevusi välisturgudele ja koostöös kohalike ettevõtjatega töötatakse välja turismitooteid.

Linna haldusalas töötab kolm kultuuriasutust: [Viljandi Linnaraamatukogu](#), [Viljandi Nukuteater](#) ja renoveeritud [Sakala Keskus](#). Renoveeritud ja laiendatud hoonest on kujunenud Viljandi kultuurikollektiividele kodu ja tuge pakkuv, heal tasemel erinevaid kultuurisündmusi korraldav ning professionaalset kultuuri vahendav asutus, mis tegeleb ka [Viljandi Linnaraamatukogu](#), Viljandi vana veetorni, Viljandi lossimägede ning rekonstrueeritud laululava haldusega. Sakala Keskuse koosseisu kuulub Eesti naivismikeskuseks kujunenud [Kondase Keskus](#), kus presenteeritakse kohaliku autsaider-kunsti kõrval ka paljude teiste Euroopa riikide naivistide loomingut. Viljandi linnaraamatukogu täidab maakonna keskraamatukogu funktsioone, olles kaasaegseks info- ja kogukonnakeskuseks ning elukestva õppe toetaja.

Viljandis toimub palju erinevaid kultuurisündmusi ning festivale. Väga olulised nii kasvatavana, esinejate/loojatena kui koostööpartneritena on Viljandi huvikoolide (muusikakool, kunstikool, huvikool) õpilased ja õpetajad. Nukuteater korraldab rahvusvahelist nukuteatri festivali Teater Kohvis. Riiklike kultuuriasutuste ([Viljandi muuseum](#), [Teater Ugala](#), [Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia](#)) säilimine ja arenemine Viljandis on loomiseks loodud linna jaoks olulise tähendusega. Ugala teatris lõpetatakse 2017. aastal kapitaalne renoveerimine. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel on tööd alustanud paljude võimalustega loomeinkubaator.

[MTÜ Eesti Pärimusmuusika Keskuses](#) toimub lisaks kontserttegevusele, Viljandi pärimusmuusika festivali korraldusele ka aktiivne pärimusmuusika õpetamine ja talletamine August Pulsti Õpistu kaudu.

Hansatraditsioonide elustamise ning käsitööliste koondamise on oma eesmärgiks seadnud mittetulundusühing [Bonifatiuse Gild](#), osaledes aktiivselt hansapäevade korraldamises ning pakkudes õpitubasid ning põnevaid tegemisi aasta ringi.

Ligikaudu 60 laste ja täiskasvanute tantsu- ja laulukollektiivi ning ansamblit annavad tooni

erinevatel konkurssidel, maakonna laulu- ja tantsupeol ning rohkearvuline on osavõtt vabariiklikest laulu- ja tantsupidudest. Viljandis tegutseb palju pikkade traditsioonidega kultuurikollektiive ja seetõttu on tegevustoetuste, soodsate prooviruumide ning esinemisväljundi tagamisega oluline nende elujõulisusele kaasa aitamine. Arenevas kultuurikogukonnas on head eeldused ka uute ühenduste ja seltside kujunemiseks.

Viljandis tegutseb seitse erinevat kogudust. Lisaks kogudusetööle toimub nii Viljandi Jaani kirikus kui Viljandi Pauluse kirikus ja Viljandi Baptistide kirikus palju kontserte.

Olulisemateks väljakutseteks on loomiseks loodud linna positiivse maine tugevdamine ja arendamine, kodanikualgatuste toetamine ja kaasamine linnasündmuste korraldamisse.

Kultuurivaldkonna eesmärgiks on, et Viljandi oleks avatud ja areneva, eripalgelise ning traditsioonidega kultuurieluga linn, kus on tagatud võimalused kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks. Viljandi on loomiseks loodud maakonnakeskus, kus kõik kultuuriprotsessis osalejad moodustavad koos töötava võrgustiku. Koostöö tulemusena on Viljandile iseloomulikud jätkusuutlikud maineüritused, festivalid, kultuurisündmused. Traditsioone säilitav ning kultuuriloomet toetav ja arendav keskkond pakub laialdasi võimalusi erinevatele elanikkonnagruppidele kultuuriga tegelemiseks.

Viljandi linn ja turismipiirkond (Soomaa, Võrtsjärv, Mulgimaa, Põhja-Viljandimaa, Holstre-Polli ja Viljandi lähiümbrus) on rikkaliku ajaloo- ja kultuuripärandi ja mitmekülgse looduskeskkonnaga. Viljandi turismipiirkonna tunnuslause „Ürgses rütmis“ väljendab kohalike arenguressursside olemuslikku sisu. 2008. aastal omistati Viljandi linnale Eesti parima pärandturismi sihtkoha staatus ja Viljandi linn kuulub Euroopa parimate arenevate pärandturismi sihtkohtade võrgustikku.

Vaba aja veetmise võimalused

Viljandi on looduskaunis linn. Rohked rohealad, käänulised vanalinna tänavad ja rõõmsailmelised aedlinnakud annavad linnale koduse ja meeldiva ilme. Lossimäed oma kaunis eraldatuses pakuvad avastamisrõõmu nii ajaloo huvilistele kui ka loodusesõpradele. Koos Loodi looduspargi, Holstre-Polli puhkekeskuse, Võrtsjärve, Viljandi järve ja Soomaa Rahvuspargiga tekib väga atraktiivne looduskeskkond, mis on meeldivaks peatuspaigaks loodusesõbrale ja kultuuripärandist huvitatule.

Viljandi järve rannas on ohtralt aktiivse puhkuse veetmise võimalusi. Samuti on võimalik matkata ümber järve kulgeval terviserajal, mängida erinevaid pallimänge ja tennist. Huntaugu mäel on võimalik mängida ka kettagolfi. Talvisel hooajal pakub jääväljak Männimäel ja Viljandi järvel olev uisurada võimalust uisutamiseks ja jäähoki mängimiseks. Huntaugu mäel pakub tegevust lumepark. Võimalusel kavandatakse jääväljaku ehitamist aasta ringi kasutatavaks jäähalliks. See suurendab külastatavust ja moodustab koos Huntaugu mäel arendatava talvepargi ning ümber Viljandi järve kulgeva terviserajaga suurepärase aktiivse

puhkuse veetmise kompleksi.

Viljandi järve randa on rajatud laste mänguväljak, kaks rannavõrkpalli platsi, rannatennise väljak, petanki ja rannajalgpalli väljak. Koostöös Viljandi vallaga asutatakse aktsiaselts, mille sihiks on välja ehitada veekeskus eesmärgiga sportlik vaba aja veetmine ja koolinoorte ujumisõpe. 2012. aasta suvel rajati ekstreemspordi harrastajatele välisväljak Viljandi Jakobsoni Kooli kõrvale. Järjepidevalt on arendatud ja täiendatud lastemänguväljakuid. Oma koha linnaruumis on leidnud esimesed betoonist lauatenнисelaud ning malelaud. Vaba aja veetmise võimaluste suurendamiseks tuleb leida võimalus kino ehitamiseks kesklinna.

Sport

Rohkem kui kümne aasta jooksul on Viljandi linna prioriteediks spordivaldkonnas olnud spordibaaside arendamine. Viljandi järve looduslik omapära võimaldab siia rajada sõudekeskuse, kus on rahvusvahelistele nõuetele vastavad rajad. Järve puhastamine, ranna-ala ja järve ümbruse ning teiste linna rohealade arendamine muudab piirkonna atraktiivsemaks nii linna külastaja kui (tervise)sportlase jaoks. Vajalik on spordihoone vana osa remont ning laskjate, heitjate ja aerutajate tingimuste parandamine. Järgneva arengukava perioodi jooksul tuleb korrastada ja kaasajastada koolide spordiruumid ning –rajatised, mis kujundavad olulisel määral noorte liikumisharjumisi. Eskiislahendused on töös.

Teiseks Viljandi linna spordialaseks prioriteediks on olnud noortesport, mis teostub peamiselt [Viljandi Spordikooli](#) kaudu, kus 2015/2016 õppeaastal harrastasid 880 õppurit 13 erinevat spordiala: aerutamist, akadeemilist sõudmist, ilu- ja rühmvõimlemist, judot, kergejõustikku, korvpalli, käsipalli, laskmist, lauatennist, suusatamist, vabamaadlust, vibulaskmist, võrkpalli. Lõpetati jalgpalliosakonna tegevus ning nimetatud õppegrupp liitus Viljandi Jalgpallikooliga Tulevik. Ligikaudu 500 Viljandi noort on liitunud väljaspool spordikooli erinevate spordiklubide noorte treeninggruppidega. Suurem osa neist tegeleb jalgpalli, tennise ja jalgrattaspordiga, aga ka karate ja motospordiga jne. Viljandis ei ole spordiala, millelt poleks võrsunud Eesti meistreid noorte- ja juunioride klassis või poleks välja jõutud Eesti esinduskoosseisu erinevates vanuseastmetes. See on väga heaks peegelduseks Viljandi linna seatud prioriteetidele. Paraku jäävad spordikoolis hea põhja ladunud ning rahvusvahelises konkurentsis võistlevad noored ning meistriliiga tippu välja jõudnud võistkonnad peamiselt klubide endi ja sponsorite hooleks, saavutusspordi toetamine linna poolt on piiratud rahaliste vahendite tõttu minimaalne.

Koostöös Viljandi spordikeskuse ja spordiklubidega toimub Viljandis suur hulk rahvaspordiüritusi ja spordivõistlusi – alaliitude võistluskalendrisse kuuluvad võistlused, rahvaspordiürituste sarjad ning mitmed väga pika traditsiooniga ning mõned alles traditsiooniks kujunevad võistlused.

Paljud viljandlased tegelevad teadlikult aktiivse liikumise ning spordiga. Viljandi spordielu toetub looduslikku omapära kasutavatele kaasaegsetele ja võrgustikuks kujundatud

sportimisvõimalustele, heatasemelisele spordikoolile, elujõulistele traditsioonidele, tugevatele klubidele, kõrge kvalifikatsiooniga treeneritele ning pedagoogidele, põlvkondi siduvale harrastusspordile, noorte- ja saavutusspordi vastastikku toetavale arengule. Viljandi spordibaasid on aasta ringi tihedas kasutuses, kuid mõnede baaside seisukord on puudulik. Arengukava perioodil on eesmärkideks korrastada Viljandi järve ääres asuv tennisemaja ning luua paremad tingimused heitespordiga tegelejatele ning vibulaskjatele. Viljandi rohealad on heakorrastatud ning aktiivselt terviselikumise harrastajate ning laste poolt kasutatavad. Olulisemateks väljakutseteks järgneva arengukava perioodi jooksul on koolistaadionite remont, saavutusspordilaste toetamine, tervisespordi edendamine ja spordibaaside kvaliteedi säilitamine ja parandamine. Liikuda tuleb suunas, et Viljandi on sportlik ja tervislik linn. Välja tuleb ehitada Jakobsoni tänava alune kergliiklustunnel, mis ühendaks Paala järve ja Valuoja oru kergteed.

4. HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ

Viljandi tulevik sõltub Viljandi inimestest, nende teotahtest, oskustest, õppimis- ja kohanemisvõimest. Seetõttu on oluline väärtustada haritust ja õppimistahet, toetada inimeste initsiatiivi enda arendamiseks, täiend- ja ümberõppeks ning huvihariduseks. Oluline on järgneva arengukava perioodi jooksul jõuda olukorda, kus Viljandi linnas väärtustab kogukond iga lapse, õpilase ja noore individuaalset arengut, milles ühilduvad nii kasvatuslikud kui õpetuslikud eesmärgid. Haridusvõrgu erinevate astmete (alus- üld-, huvi-, kutse- ja kõrghariduse) koostöös tagatakse igale Viljandi elanikule osalusvõimalus elukestva õppe süsteemis.

Käesoleva arengukava koostamise hetkel on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kavandamisel hariduskorralduse kaasajastamine. Vabariigi Valitsus on heaks kiitnud [Elukestva õppe strateegia aastateks 2014-2020](#). Eelpool nimetatud strateegia rakendamiseks on Haridus- ja Teadusministeeriumis koostamisel arengukavast ja rakendusplaanist lähtudes mitmed erinevad valdkondliku programmid. Viljandi linna arengukava hariduse ja noorsootöö peatükid lähtuvad antud hetkel kehtivatest õigusaktides ja suundumustest. Riiklikul tasandil rakenduvate võimalike hariduskorralduste kaasajastamiste ja muutmistega seoses kuulub vastavalt üle vaatamisele ka järgnev olukorra kirjeldus, eesmärgid ja tegevuskava.

Alusharidus

Kvaliteetne alusharidus on inimese eduka elukestva õppe, sotsiaalse integratsiooni, isikliku arengu ja vanemas eas ka tööalase konkurentsivõime alus. Oluline on rakendada meetmeid, et tagada kvaliteetse alushariduse kättesaadavus kõigile Viljandi linna lastele.

Viljandis tegutseb kuus [munitsipaallasteaeda](#): lasteaed [Karlsson](#), lasteaed [Kröll](#),

lasteaid [Mesimumm](#), lasteaid [Midrimaa](#), lasteaid [Männimäe](#) ja lasteaid [Mängupesa](#) ning eralasteaid [Viljandi Vaba Waldorfkooli](#) lasteaid. 2015/2016. õppeaasta seisuga käis neis lasteaidades kokku ligi 1000 last, sh 30 eralasteaias.

Männimäe lasteaias töötab üks erirühm kehapuuetega lastele ja kaks erirühma kõnehälvete ja spetsiifiliste arenguhäiretega lastele. Nendes rühmades osutatakse teenust ka Viljandi maakonna erivajadustega lastele.

Täiendavalt saavad linna eelarvest toetust eralasteaiana tegutsev Viljandi Vaba Waldorfkooli lasteaid ning tegevusloaga lapsehoiuteenuse osutajad OÜ Lapsehoiuteenused Kukeräädsik, OÜ 17 Kevadet Rõõmupalli lastehoid ja EELK Viljandi Jaani koguduse Jaani Lastemaja. 2015. aastal kasutas lapsehoiuteenust keskmiselt 18 Viljandi linna last kuu jooksul.

Lissaboni strateegiast tulenev eesmärk, et Euroopa Liidu liikmesriikides osaleb 2020. aastaks alushariduses 95% kõigist 4-aastastest kuni koolimineku eas lastest, on hetkel Viljandi linnas täidetud. Aastast 2015 on lisandunud 24 lasteaiakohta ja linn on suutnud tagada kõikidele soovijatele lasteaiakohta.

Suures mahus renoveerimist vajavad lasteaiad Männimäe, Mängupesa, Kröll ja Karlsson. Enam rõhku pannakse lasteaidade hoonete ja õuealade korrashoiule ning remondile, mille tulemusel paraneb nende turvalisus. Kõigi lasteaidade (v.a Männimäe lasteaid) mure on parklate puudumine, mida on võimalik võimaluse korral leevendada kaalutletud liikluskorralduse planeerimisega. Toimunud on lasteaiaköökide kaardistamine ning arengukava perioodil on eesmärk personalikulude ja toiduainete kulude vähendamine ja teenuse ostu summa lisamine eelarvesse.

Õppe- ja kasvatustöös on oluline õppemetoodikate ning õppekavade arendamine lähtuvalt lapse arengulistest ja hariduslikest erivajadustest. Jätkata ja arendada tuleb juba rakendunud kaasava hariduse põhimõtteid, mille kohaselt hariduslike erivajadustega lapsed õpivad sobitusrühmas (sobitusrühma kuuluvad koos teiste lastega ka erivajadustega lapsed). Et lasteaiadõpetajad võimalikult varakult hariduslikku erivajadust märkaksid, lapse arengut toetaksid ning lapsevanemaid nõustaksid, on oluliselt suurenenud vajadus eripedagoogikaalasteks koolitusteks. Suurenenud on lastevanemate ja õpetajate nõudlus lastele suunatud psühholoogilise ja eripedagoogiline nõustamise järele. Seoses sellega suureneb vajadus linna Hariduse Tugiteenuste Keskuse järele. Info ja andmete liikumise parendamiseks on tekkinud vajadus liita infosüsteemiga Stuudium ka lasteaiad.

Põhiharidus

Alates 1. juulist 2012 töötavad Viljandi linnas põhikoolidena [Viljandi Jakobsoni Kool](#), [Viljandi Kesklinna Kool](#) ja [Viljandi Paalalinna Kool](#) ja hariduslike erivajadustega laste õppele suunatud [Viljandi Kaare Kool](#). Töötavad ka erakoolid [Viljandi Vaba Waldorfkool](#) ja [Oja Kool](#).

2015/2016 õppeaastal õppis Viljandi linna statsionaarses õppes põhikoolide osas 1975 õpilast.

2021. aastaks prognoositakse õpilaste arvuks u 2000. Kohalikul omavalitsusel on kohustus tagada kõigile oma territooriumil elavatele lastele põhihariduse omandamise võimalus ehk õppekoht munitsipaalkoolis. Võimalik õpilaste arvu kasv linnas on saavutatav koostöö kaudu, pakkudes kooliteenust teiste omavalitsuste õpilastele maakonna ulatuses. Põhikoolide võrk Viljandi linnas on loonud õpilastele võimaluse põhihariduse omandamiseks kodu lähedal. Põhikoolide arendamisel on oluline, et hoonete õppekeskkond on turvaline ja kehtivatele nõuetele vastavalt sisustatud.

Põhikool peab olema paindlik, lähtudes õpilaste erinevatest võimetest, hoiakutest ja sotsiaalsetest oskustest. Kõikidel Viljandi linna koolide õpilastel on võrdne võimalus jätkata pärast põhikooli õpinguid järgmisel haridustasemel. Normaalajaga põhiharidust mitte omandanud noortel on võimalik jätkata põhihariduse omandamist mittetatsionaarses õppevormis.

Uuenenud [riiklik põhikooli- ja gümnaasiumiseadus](#) ning riiklik õppekava on positiivseks sammuks isiksusekesksema hariduse suunas, kuid siiski on veel olulisi kitsaskohti (õpilaste ülekoormatus, õppekavade diferentseerimise korraldamine, riigi tasandil hariduse rahastamise põhimõtete muutus jms).

Haridusliku erivajadusega lastele luuakse sobivad tingimused hariduse omandamiseks elukohajärgses koolis või suunatakse nende vajadustele spetsialiseerunud õppeasutustesse. Et pedagoogid tuleksid hariduslike erivajadustega lastega tavaklassis toime, on oluline läbida eripedagoogikaalaseid koolitusi ja rakendada võimaluste piires vajalikke tugistruktuure. Jätkatakse karjäärinõustamissüsteemi rakendamist ja arendamist. Koolides on loodud karjäärikoordinaatori ametikohad. Toetatakse karjäärikoordinaatorite koolitamist ja nõustamist, nende tihedat omavahelist koostööd ning koostööd linna ja maakonna ettevõtetega. Arendatakse linna üldhariduskoolides pakutavat ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõpet. Õppe- ja kasvatustöös on lapse keskele kohale asetamisel olulisel kohal ka andekate laste märkamine, tuvastamine ja arendamine. Vajaduspõhiselt rakendatakse diferentseeritud õpet, käivitatakse (huvi)ringe, ja viiakse läbi eakohaseid võistlusi/konkursse, osaleda erinevates projektides jms. Teadusandekaid õpilasi motiveerib koolisisesest, maakondlike, siseriiklike ja rahvusvaheliste olümpiaadide ja ainevõistluste süsteem. Teadusandekate õpilastega tegelemisel on peamine rõhuasetus üldhariduskoolidel, piirkondlikel ja vabariiklikel keskustel (näiteks Tartu Ülikooli Teaduskool jt). 9.juunil 2014 alustas 105 õpilasega tegevust [MTÜ Taibukate Teaduskool](#), mida toetab ka Viljandi linn. 6.-9. klassi õpilastele pakutakse lisaõpet, kus rõhuasetus on matemaatilal, füüsikal, keemial ja bioloogial. Toetatakse tasemel IT-õppe läbiviimist koolides koostöös riiklike programmide, ülikoolide ning ettevõtjatega. Toetatakse informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiate (IKT) rakendamist üldise õppetöö läbiviimisel. Põhikooliõpetajate koolitamine IKT alal on äärmiselt oluline. Õpilaste, lastevanemate ja koolitöötajate ühtlustatud rahulolu-uuringute süstemaatiline läbiviimine ja tulemused annavad väärtusliku sisendi edasiste tegevuste ning arenduste kujundamisel.

Järgneva arengukava perioodi jooksul tuleb korrastada ja kaasajastada koolide spordiruumid ning –rajatised ja õuealad, jätkuvalt vajavad remonti Viljandi Paalalinna Kool ja Kaare Kool.

Soetada tuleb kaasaegne töö- ja tehnoloogiaõpetuse (sh IKT) klasside sisustus ning õppevahendid ja leida võimalused koostöös ettevõtjatega ja teiste koostööpartneritega tehnoloogiaõppe arendamiseks. Oluliseks tuleb pidada koolikeskkonna turvalisust, nii kooli ruumides sees kui ka kooli territooriumil. Tugistruktuuride tegevust tuleb järjepidevalt arendada, vajadusel kaasata abiõpetajaid ning õpetajatele pakkuda võimalusi eripedagoogikaalasteks koolitusteks. Kogu õpilaste toetussüsteem peab olema vajaduspõhine ning individuaalsust arvestav. Viljandi põhikoolid peavad lähtuma kaasava hariduse põhimõtetest, õppetöö korraldus koolis peab olema õppi ja huve arvestav ja toetav. Tõhustada üld- ja huvihariduskoolide koostööd, et vähendada õpilaste nädalast õppekoormust (VÕTA programmi rakendamine).

Gümnaasiumiharidus

Alates 1. juulist 2012 on Viljandi linnas üks ainult gümnaasiumiklassidega riigikool – [Viljandi Gümnaasium](#). Viljandi Gümnaasiumis õpib 2015/2016 õppeaastal 514 õpilast, neist Viljandi linnast 262. 1. septembrist 2013 hakkas õppetöö toimuma oma koolihoones. Gümnaasiumi koolihoone valmimine tähendab üht kaasaegseima õpikeskkonnaga gümnaasiumi arenemist terves Eestis. Koolihoone paiknemine kesklinnas kujundab hea eelduse õppetegevuse koostöömodelite käivitamiseks gümnaasiumi ja linna kultuuri- ja haridusasutuste vahel. Koolil on järjepidev koostöö Viljandi Spordikeskusega, mille hallatavates baasides toimub kooli kehalise kasvatuse õpe. Baaside (eriti Viljandi Spordihoone vana osa) puhul on lähitulevikus tarvis läbi viia rekonstrueerimine.

Viljandi linna munitsipaalkoolina tegutseb [Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium](#), mis tegutseb 2013/2014. õppeaasta algusest uues asukohas, Kesk-Kaare 17 õppehoones. Õpilaste arv 2015/2016. õppeaastal on 176.

Alates 2016. aasta sügisest toimib [Viljandi Vaba Waldorfkooli](#) juures ka gümnaasiumiklass, kus lisaks akadeemilisele õppele toimub õppimine mitmekesise praktilis-kunstilise tegevuse kaudu.

Kutse- ja kõrgharidus

Viljandi linnas töötab kõrgkool [Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia](#) (TÜ VKA). TÜ VKA tegevusvaldkondadeks on: kõrgharidusega kultuuri- ja haridustöötajate ettevalmistamine rakenduskõrgharidusõppe ja magistriõppe õppekavade alusel, rakendusuuringute läbiviimine ja arendustegevus oma õppevaldkonnas ning täiendus- ja ümberõppe korraldamine. Seisuga 1. juuni 2014 õppis TÜ VKA-s ligi 700 üliõpilast. Kool kasutab kohalikke asutusi ja ettevõtteid oma praktikabaasidena ning teeb nendega koostööd erinevates projektides. TÜ VKA töötajad on olnud ekspertideks ka mitmetes linna projektides. Koos linna ja maakonna koolide, asutuste ja ettevõtetega on TÜ VKA kujunenud oma valdkonna kompetentsikeskuseks. Viljandi linn ja Tartu Ülikool on sõlminud koostöölepingu, mille eesmärk on tihendada ja arendada linna ja ülikooli omavahelisi sidemeid. Peamisteks koostöövaldkondadeks on haridus, IKT, teadus- ja arendustöö ning kultuur. Alates 2013/2014.

õppeaastast jätkati Infohariduse osakonna õppetööd Tartus, Tartu Ülikooli sotsiaal- ja haridusteaduskonnas. Erinevate ümberkorralduste tõttu vähenes TÜ VKA üliõpilaskond tervikuna u 400 üliõpilase võrra.

Viljandi linn ja Tartu Ülikool on asutanud koos teiste kohalike partneritega sihtasutuse [Viljandimaa Loomemajanduskeskus](#). Sihtasutuse tegevuse eesmärk on loomemajanduse valdkonna kompetentsikeskusena toetada TÜ VKAst väljakasvavate ja alustavate uute ettevõtjate käivitamist ning tegutsevate loomeettevõtete arendamist tehnilise infrastruktuuri ja nõustamisega peamiselt Viljandis ja virtuaalselt ka Eesti teistes piirkondades. Viljandimaa Loomemajanduskeskus loob võimaluse ettevõtluse loomiseks ja uute töökohtade tekkeks.

Viljandi linna üldhariduskoolid teevad koostööd linnale lähimate kutsekoolidega: Viljandi Kutseõppekeskusega, mis asub Viljandi vallas Vana-Võidus ning Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga.

Viljandi Kutseõppekeskus viib läbi esmast kutse-, eri- ja ametialast koolitust ning täiskasvanute tööalast koolitust. Koolis pakutavaid erialasid saab päevases õppes asuda omandama põhi- ja keskkariduse baasil. Õppida saavad ka 17-aastased ja vanemad. Õppimise võimalusi pakutakse erineva haridustasemega inimestele.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool pakub põhikooli- ja gümnaasiumijärgset kutseõpet ning täiendusõpet täiskasvanutele. Koolil on välja kujunenud kaks põhilist spetsialiseerumise valdkonda: maamajandus ja teenindus.

Viljandi linna arengu jaoks on oluline järjepidev infovahetus ja koostöö linna ja lähiümbruse kõrg- ja kutsekoolidega ühishuvide elluviimisel. Tähtis on tagada kaasaegsete, kõrget lisandväärtust tootvate erialade õpetamine Viljandi linnas ja maakonna kutse- ja kõrgharidussüsteemis. Kõrg- ja kutsehariduse koostöö linna ja maakonna ettevõtetega tagab uute töökohtade tekke ja valdkondade jätkusuutlikkuse.

Viljandi linn toetab võimalikku infotehnoloogia erakõrgkooli loomist. Rahvusvahelise haardega kõrgkool peaks pakkuma Viljandi piirkonnas infotehnoloogia alast bakalaureuse ja magistriõpet. Kaasaegse ja pidevalt areneva õppekava alusel õppivad tudengid võiksid tulevikus töötada ettevõtete IKT juhtide, süsteemi administraatorite, andmebaasi disainerite, analüütikute ja tarkvara projektijuhtidena ning olema võimelised juhtima oma IKT ettevõtet. Lisaks hariduse pakkumisele tuleb kooli juurde luua ka ettevõtluse inkubaator, mis teeb koostööd ingelinvestorite organisatsioonidega ning kool võimaldab ja aitab kaasa uute *startup* ettevõtete sünnile.

Huviharidus

Huvihariduse võimalusi pakuvad Viljandis munitsipaalhuvikoolid [Viljandi Spordikool](#), [Viljandi Muusikakool](#), [Viljandi Huvikool](#) ja [Viljandi Kunstikool](#). Lisaks toetab linn ka erahuvikoole ([Viljandi Tennisekool](#), [Taibukate Teaduskool](#), [Viljandi Jalgpallikool Tulevik](#)). Maakonna keskusena pakutakse nii hariduse kui huvihariduse teenust ka ümberkaudsete

valdade elanikele. Huvikoolide aastatepikkused traditsioonid, mitmekülgne ringide ja erialade valik, hea õpetamise tase, järjepidev tegevus ning huvihariduse kättesaadavus ka vähekindlustatud peredele vastavate linna poolt korraldatud tugimeetmete kaudu on taganud huvihariduse populaarsuse. Huvikoolides pakutakse õppimise võimalusi ja tegevusi koolieelsest eest alates. 2015/2016. õppeaastal õpib spordikoolis 880, huvikoolis 437, muusikakoolis 309 ja kunstikoolis 150 õpilast. Täiskasvanutele pakutakse erinevaid projektipõhiseid kursusi ja koolituste sarju. Huvikoolide õpilastel on võimalus õpiväljundina osaleda erinevates huvikoolide esinduskollektiivides-rühmades, rakendada õpitut ning omandada esinemise ja võistlemise kogemus individuaalselt või kollektiiviga.

Viljandi linna üldhariduskoolide juures toimub aktiivne huvitegevus ning tegutseb hulgaliselt huviringe/projekte erinevas vanuseastmes õpilastele. Huviringide valik ja hulk on koolide otsustuspädevuses vastavalt eelarvelistele võimalustele, kooli ja õpilaste soove ja suundumusi arvestades. Alates 2004. aasta kevadest rakendatakse projekti „Koolimajade ukse avatuks ja aknad valgeks“, mida finantseerib Viljandi linn. Eesmärgiks on koolivälise huvitegevuse laiendamine ja noorte vaba aja sisustamine, kasutades koolimajade ruumide võimalusi ning ressursse koolipäeva õhtutel, nädalavahetustel ja koolivaheaegadel. Projekti raames saavad noored avaldada oma soove, leidmaks just neile meelepärane tegevus. Nii on aastate jooksul toimunud ürituste sarju ja erinevaid ringitegevuste algatusi, millest hiljem on kasvanud välja juba pidev ringitöö ja –tegevus. Viljandi linn viib igal sügisel Viljandi linna päevase õppega koolides läbi huvitegevuse kaardistamise. Uurimuses analüüsitakse I-IX klasside õpilaste osalemist kooli poolt pakutavas huvitegevuses, mille tulemusi analüüsitakse nii linnas tervikuna kui kooliti erinevate lähtekohtade alusel. Järjepidev seire, analüüs ja suunatud tegevused (projektid, ringide valik ja õpilaste teavitamine erinevatest võimalustest jms) on kasvatanud huvitegevusega hõivatud õpilaste hulka. 2015/2016. õppeaastal läbi viidud uurimise tulemusena on linnas huvitegevusega hõivamata 19,2% põhikoolide õpilastest.

Oluliseks väljakutseks järgneva arengukava perioodi jooksul on huvikoolide tegevuse optimeerimine ja kujundamine vastavalt ühiskonnas toimuvatele ootustele ja muudatustele ning õpikeskkonna parandamine hoonete renoveerimise teel (muusikakool, huvikool, spordikooli treeningpaigad: spordikeskuse vana maja jt). Kunstikool tegutseb kesklinnas alates 2015. aasta sügisest. Laste ja noorte huvitegevusega hõivatusel on oluline roll isiksuse arengul ja preventiivse iseloomuga kasvatustööl. Oluline on arendada loodusharidust, elektroonika- ning tehnikaringide tegevust. Tehnoloogiaõppe paremaks läbiviimiseks ja toimimiseks on loodud Viljandi huvikooli tehnikamaja, kus tehnikahuvilistel noortel on võimalus oma huvialaga tegeleda.

Noorsootöö

Noorsootöö hõlmab väga mitmekesist ja laia teemade ringi, millega Viljandi linnas tegelevad Viljandi Linnavalitsus, üldhariduskoolid, koolide huvi- ja aineringid, huvikoolid, kultuuri- ja spordiasutused, noorteorganisatsioonid, klubid, seltsid, seltsingud, ühingud, stuudiod, kogudused jt. Lisaks Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Viljandi Maavalitsus, Viljandimaa

Arenduskeskus, riigiasutused (teater, muuseum, TÜ VKA, töötukassa, politsei) ja erasektor.

Noorsootöö on jaotatud järgmisteks valdkondadeks: erinoorsootöö, noorte huviharidus ja huvitegevus, noorte teavitamine ja nõustamine, noorte tervistav ja arendav puhkus, noorte töökasvatus, rahvusvaheline noorsootöö, noorsoo-uuringud, noorsootööalane koolitus, noorte osalus. Linna nõustamiskeskuse loomine kindlustab nõustamise kvaliteedi ja kättesaadavuse tõusu.

Käesoleva dokumendi sotsiaalse keskkonna, kultuuri, spordi ning üld- ja huvihariduse teemade all on mitmed valdkonnad kajastamist leidnud. Alljärgnevalt on peatutud teistes peatükkides kajastamata noorsootöö valdkondadel.

Viimaste aastate kitsaskohaks on avatud noorsootöö ning noorteinfo ja teavitamise valdkonna areng. Taasavatud Sakala Keskuse Avatud Noortetuba (nüüd Viljandi Avatud Noortetehas) on eelpool nimetatud ülesanded osaliselt endale võtnud. Kuna Sakala Keskuses olid otseselt noorte käsutuses olevad ruumid liialt väikesed, siis oli oluline võimalike alternatiivsete pindade ja tegevuskohtade leidmine ning arendamine. Sobiv koht noortekeskuse arendamiseks leiti kesklinnas, selleks on endine Lennukitehas, kuhu koliti 2013. aasta sügisel nii ekstreemspordihall kui ka avatud noorsootöö tegevused. Noorsootöö paremaks toimimiseks ning ressursside otstarbekamaks kasutamiseks on oluline koostöö arendamine erinevate osapoolte vahel ning võrgustikusisene pidev suhtlemine.

Arendamist vajab mobiilne noorsootöö ning selle rakendamine linnaruumis, eriti suvekuudel. Vajalik on edasi arendada noorte vabatahtlike süsteemi. Vajadus on edasi arendada ühtset ja noortepärast infovälja, jälgida selle kvaliteeti ning toimimist. On loodud maakondlik Noorte Infoportaal.

Väga populaarsed on suvised noorte töölaagrid ehk õpilasmalevad, mis on mõeldud õpilastele alates 13. eluaastast. Igal suvel teeb ligi sada noort heakorra- ja haljastustöid linna haljasaladel, parkides ja teistel linna objektidel. Nooremale koolieale korraldatakse puhke- ja vaba aja veetmise laagreid ehk nn linnalaagreid. Huvikoolid korraldavad laagreid oma õpilastele vastavalt oma programmile ja treeningkavadele.

Üle kümne aasta on tegutsenud [Viljandi Noorte Volikogu](#), andes noortele võimaluse osaleda otsustusprotsessides. Üldhariduskoolide juures tegutsevad õpilasesindused.

Viljandi linnavalitsuse juures tegutseb laste hoolekande komisjon, kus raskustesse sattunud (koolikohustuse mittetäitmine, õpiraskused jms) noorte jaoks lahendusi otsitakse. Probleemsetele lastele lähenetakse juhtumispõhiselt ja lapsekeskselt lastekaitse spetsialistide, kooli ja kodu koostöös.

Viljandi linn tunnustab igal aastal veebruaris, Eesti Vabariigi aastapäeval teiste linna preemiate kõrval ka aasta noort ja laste- ja noortesõbralikku ettevõtet ja alates 2015. aastast antakse välja noore sportlase preemia. Iga õppeaasta lõpus tunnustatakse linnapea vastuvõtul

edukamaid huvi- ja põhikoolide ning gümnaasiumide lõpetajaid.

Alates 2005. aastast kannab Viljandi ÜRO Lastefondi UNICEF poolt välja antud laste- ja noortesõbraliku linna tiitlit, mille kohta iga kolme aasta tagant esitatakse ülevaatlik aruanne ning tiitli kandmise õiguse üle otsustatakse vastavalt esitatud kriteeriumitele.

Rahvusvahelise noorsootöö võimalused on jagunenud erinevate struktuuride vahel. Linna tasandil on noored kaasatud kontaktidesse Viljandi sõpruslinnadega. Haridusasutustel on erinevad rahvusvahelised koostööprogrammid, kuhu on kaasatud ka lapsed ja noored. Koostööd tehakse Euroopa Noored Eesti bürooga. Aktiivne on õpilasvahetus. Alates aastal 2015 toimunud rahvusvahelistest hansapäevadest korraldavad Viljandi noored muu hulgas ka rahvusvahelisi noortehansa päevi. Koostöös Euroopa Noorte eesti bürooga (ENEB) korraldatakse rahvusvahelisi noortevahetusi ja muid projekte, kust Viljandi noor saab osa võtta. Rahvusvaheliste kontaktide loomiseks korraldatakse ka noorsootöötajatele seminare ning koolitusi.

Noorsoo-uuringuid on viidud läbi erinevatel teemadel nii riigi, linna, haridusasutuste kui teiste huvigruppide ja koostööpartnerite poolt. Mitmed neist on valminud tudengite uurimustöödena. Vajadus on läbi viia linna tasandil regulaarselt erinevaid noorsootöövaldkondi käsitlevaid uuringuid, mille baasil oleks võimalik kaardistada noorte ja noorsootöötajate vajadusi, huvisid ja rahulolu ning mis oleks sisendiks edasiste tegevuste kavandamisel.

Noorsootöö valdkonnas tuleb Viljandi linnas säilitada süsteemne, jätkusuutlik, mitmekülgne koostöö põhinev ning atraktiivne noorsootöö, mis tagab noortele võrdsed võimalused osalemiseks ja ideede elluviimiseks ning paneb noore end tundma turvaliselt ja väärtustatuna.

Elukestev õpe

[Elukestva õppe strateegia 2020](#) on haridusvaldkonna tähtsamaid arenguid suunav dokument.

Tööalane täiendus- ja ümberõpe ning vabaharidus on osa elukestvast õppest. Lähtudes Euroopa Liidus kasutusel olevast elukestva õppe definitsioonist, mõistetakse elukestva õppe all kõiki elu jooksul ette võetud õppetegevusi, eesmärgiga parandada oma teadmisi, oskusi ja kompetentsi vastavuses iseenda, kodanikkonna, ühiskonna (sotsiaalse sidususe) ja/või tööturu vajadustega ning seda nii formaalsel, mitteformaalsel kui ka vabahariduse kujul.

Viljandi linnas ja selle lähiümbruses on esindatud kõik täiskasvanuhariduse koolitusliigid (taseme-, ümber – ja täiendusõpe ning vabaharidus) ja koolitusi korraldavate asutuste omandivormid: kolmas sektor (mittetulundusühingud); avalik – õiguslik (TÜ VKA); riigieelarveline – kutsekoolid, riigigümnaasium, Töötukassa Viljandimaa osakond; munitsipaalomand – üldharidus (täiskasvanute gümnaasium), huvikoolid; erasektor – koolitusfirmad, ettevõtete täiend- ja ümberõppe koolitused.

Elukestvat õpet tuleb jätkuvalt propageerida ja teha koostööd selle ala organisatsioonidega. Väljakutseks nii riiklikul kui kohalikul tasemel on väiksema konkurentsivõimega inimestele elukestvas õppes osalemiseks tingimuste loomine ja arendamine.

5. SOTSIAALNE KESKKOND

Toimetulek

Viljandis on toimiv sotsiaalhoolekandesüsteem, mis koosneb linnavalitsuse sotsiaalametist, linnavalitsuse hallatavast asutusest [Viljandi Päevakeskus](#) ja linnavalitsuse osalusega [SA Viljandimaa Hoolekandekeskusest](#). Viljandi linnavalitsusel on pikaajaline kogemus Viljandi Päevakeskuse kaudu toimetulekut toetavate sotsiaalteenuste osutamise ja eraõiguslikelt ettevõtetelt sotsiaalteenuste ostmise osas. Linnaga teevad koostööd ka mitmed MTÜ-d, näiteks [MTÜ Töötoad](#) kes pakub töötamise võimalusi täiskasvanud psüühiliste erivajadustega toimetuleku- ja kohanemisraskustega inimestele. Samuti puuetega inimestele mõeldud päevakeskused [MTÜ Vinger](#) ja toetatud elamise teenust pakkuva [MTÜ Singel Kodu](#).

Sotsiaalamet osutab abi Viljandi linnas elavatele inimestele toimetulekuraskuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks, määrab ja maksab riiklikke ja kohalikke sotsiaaltoetusi, korraldab alaealiste ja täisealiste piiratud teovõimega isikute eestkostet, korraldab sotsiaalteenuste ja muu abi osutamist. Viljandi linn teeb koostööd teiste kohalike omavalitsusüksustega ning riigiasutustega. Eriti oluline on töötute tööturule taassisenemist soodustav koostöö Töötukassaga.

Abivajavate perede arvu kasv ja 2016. aastast kehtima hakanud [lastekaitseadus](#) on suurendanud lastekaitsetöötajate töökoormust. Töö on perede ja laste probleemide keerukuse

tõttu muutunud pingelisemaks ning seetõttu oleks vajadus võtta tööle täiendavalt üks lastekaitsetöötaja või leida muid meetmeid lastekaitsetöötajate töökoormuse vähendamiseks. Lastekaitsevaldkonna töö efektiivsemaks muutmiseks on vajalik lastega peredele suunatud tugiteenuste keskuse käivitamine koostöös haridus- ja kultuuriametiga, kus pakutakse erinevaid teenuseid nii lastele kui ka nende vanematele (noorte emade tugirühmad, lastega perede tugiisikud, sotsiaalsete oskuste õpetamise rühmad, perelepitusteenus jne). Sügava ja raske puudega laste tugiisikuteenuse osutamine toimub 2016. aastast [SA Perekod](#) kaudu, kes on võtnud enda ülesandeks tugiisikutele koolituse ja supervisiooni tagamise kohustuse. Viljandi linnas on vajalik lahendada laste turvakodu küsimus. Hädaohus lapse perest eraldamisel viiakse lapsed teise maakonda turvakodu teenusele.

2016. aastast kehtima hakanud [sotsiaalseadustiku üldosa seadus](#) ja [sotsiaalhoolekande](#) seadus seavad täiendavaid nõudeid ka täiskasvanutega seonduva sotsiaaltöö valdkonnas. Seadusest tulenevalt on vajalik korraldada täiendavalt täiskasvanud inimestele võlanõustamisteenuse, puuetega inimestele tugiisiku- ja isikliku abistajateenuse osutamine. Koostööd on vaja teha puuetega inimeste päevahoiu-, toetatud elamise-, igapäevaelu toetamise -, töötamise toetamise- ning kogukonnas elamise teenuste pakkujatega.

Viljandi Päevakeskuse kaudu on tagatud sotsiaalteenused Viljandi linna eakatele ja puuetega inimestele. Teenuste arendamiseks on vaja teha rohkem koostööd huvigruppide esindajatega, et välja selgitada teenuste vajadus ja võtta vajadusel tööle täiendavat tööjõudu. Arendamist vajab sotsiaaltransporditeenus, kuna uue tööhõivereformi abil soovib riik suunata rohkem puudega inimesi tööturule ning seetõttu kasvab sotsiaaltransporditeenuse kasutajate arv ja vajadus teenust paindlikumalt osutada. Eakad või puudega inimesed vajavad ka saatja teenust.

Päevakeskus teostab sotsiaalmajas (Leola 12a, Viljandi) olevate sotsiaalkorterite järelevalvet ja koordineerib täiskasvanute turvakodu tegevust. Täiskasvanute turvakodu-varjupaiga teenuse osutamine toimub Viljandi linnale kuulavas hoones Viljandi vallas Tümal. Viljandi Päevakeskuse kohta valminud töökeskkonna riskianalüüsi kohaselt on turvakodu ruumid väga halvas seisukorras. Nimetatud hoonel on ajutine kasutusluba, mis lõppeb 2019 aastal ja sellega seonduvalt on vaja turvakodu- varjupaiga teenuse osutamiseks leida uus koht. Viljandi Linnavalitsus on tellinud projekti kogu Leola 12a hoone rekonstrueerimiseks, mille kohaselt kohandatakse 0-korruse ruumid turvakodu-varjupaiga teenuse osutamiseks. Turvakodu-varjupaiga teenuse ja sotsiaaleluruumide osas on vajalik tagada Leola 12 a-s 24/7 järelevalve ning tõhusam sotsiaalnõustamine klientidele.

Viljandi linna osalusega SA Viljandimaa Hoolekandekeskus asub Viiratsi alevikus ja pakub hooldusteenust 68-le eakale ning puuetega inimesele. Hoolekandekeskuse hoone on kaasaegselt renoveeritud. Kuna hooldekodus on teenusel ka dementseid eakaid, siis on hädavajalik hooldekodu territoorium piirata aiaga ja võtta kasutusele meetodid, mis aitavad kvaliteetsemalt teenust osutada.

Lisaks ostab linn ka muid inimeste paremale toimetulekule kaasaaitavaid teenuseid, osaleb projektides ja toetab vähekindlustatud või lasterikaste perede laste osalemist lastelaagrites jm

üritustel. Viljandi linn väärtustab sotsiaalhoolekande valdkonnas tegutsevaid ja koostööpartneriteks olevaid mittetulundusühinguid ning toetab nende potentsiaali igakülgset rakendamist igaaastaste tegevus- ja projektitoetustega ning võimalusel ruumide ülalpidamiskulude katmisega.

Tervislik areng

Tervislik elukeskkond ja elanike hea tervis on tagatiseks linna jätkusuutlikule arengule. Viljandi linnale on oluline viljandlaste tervena elatud eluaastate suurendamine tervisekäitumise parandamise ja kvaliteetsete sotsiaal-ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse arengu soodustamise abil. Viljandi inimestele osutavad teenuseid [SA Viljandi Haigla](#), [OÜ Viljandi Tervisekeskus](#), [Maramaa Kliinik OÜ](#) ja teised pere –, eri- ja hambaarstikeskused. Esmavajalikke tervishoiuteenuseid osutavad 16 perearsti. Esmatasandi tervishoiu suurimaks probleemiks Viljandi linnas on perearstipraksiste killustatus, ruumide mittevastavus kaasaja nõuetele ning arstkonna vananemine ja eriarstiabi teenuse pakkumisel kvalifitseeritud spetsialistide nappus. Perearstisüsteemi jätkusuutlikuks toimimiseks panustab riik esmatasandi arstiabi arengusse Euroopa Liidu vahendeid, mille abil planeeritakse alustada kaasaegsete tervisekeskuste rajamist maakonnakeskustesse. Piiratud ressursside tingimustes parima lahenduse saavutamiseks teeb Viljandi linn koostööd riigi, perearstide ja haigla esindajatega. Erinevalt teistest maakondade aktiivravi osutavatest üldhaiglatest on SA Viljandi Haigla juures olemas psühhiaatriakliinik ja õendus-hoolduskeskus, mis osutab sotsiaalhooldus-, hooldusravi-, rehabilitatsiooni- ja koduõendusteenust ning haigla pakub ka erakorralist meditsiiniabi. Viljandi Linnavalitsuse ja SA Viljandi Haigla koostöö on suunatud integreeritud esmatasandi tervisekeskuse ning aktiivravihaigla rajamisele, tagamaks linna elanikele vajalike tervishoiuteenuste ajakohasust ja kättesaadavust. Arengusuundade kujundamisel juhindutakse riiklikust haiglavõrgu arenguperspektiivist ja haigla visioonist – olla aastaks 2017 tunnustatud üldhaigla Eestis ja tagada parim ravi patsientidele kaasaegses haiglakeskkonnas. Visiooni realiseerumise eelduseks on haigla infrastruktuuri järjepidev edasiarendamine ja uue aktiivravihoone rajamine Viljandi linna koos esmatasandi tervisekeskusega. Patsientide efektiivsele ravile aitavad kaasa kaasaegsel tasemel teostatavad terviseuuringud ja raviprotseduurid ning diagnostiliste võimaluste areng. Linnavalitsus teeb koostööd kõigi Viljandi linnas asuvate esmatasandi, eriarstiabi ja hambaravi teenuse osutajatega.

Tervishoiuteenuste pakkumisel on teenuseosutajate peamiseks probleemiks kvalifitseeritud spetsialistide nappus just eriarstide teenuste pakkumisel, näiteks lastepsühhiaatrid. Elanike tervisteenuste, eriti hambaraviteenuse tarbimist, on vähendanud Eesti keskmisest palgast madalamad palgad. Samas suureneb elanikkonna vananemisest tingituna koormus tervishoiuteenustele. Suureneb inimese omaosalus tervishoiuteenuste ja ravimite eest tasumisel. Krooniliste haigete ja madala sissetulekutega inimeste arvu kasv suurendab Viljandi linna eelarvest makstavate toetuste mahtu.

Viljandi linna eelarvesse on planeeritud toetused, mille abil kompenseeritakse osaliselt vähekindlustatud linnaelanike tervishoiu-, hooldusravi-, koduõendusteenuste eest tasumist. Viljandi linnal on olemas linnaarst, kes tegeleb ravikindlustuseta elanike ravile suunamisega. Ravikindlustuseta isikute ravikulud kaetakse linnaeelarvest. Vähekindlustatud ja riskirühma kuuluvatele abivajajatele on tagatud hooldusravi omaosaluse ja voodipäevatasu maksmise toetamine.

Üha suuremat tähelepanu tuleb pöörata kogu elanikkonna igapäevase toimetuleku tagamisele ja edendamisele, samuti eluea pikendamisele ning elukvaliteedi parandamisele. Viljandi sotsiaalhoolekandesüsteem tagab abivajajatele efektiivse toetuse lähimuse põhimõttel. Riskigruppi kuuluvate inimestega tehakse ennetavat tööd, mille käigus toetatakse inimväärikust ja soovi ennast ise aidata. Linn teeb sotsiaalvaldkonnas koostööd naaberomavalitsuste ja erinevate sotsiaalhoolekande vabatahtlike organisatsioonidega, kuid ühtne võrgustik on veel väljakujundamisel. Eesmärgiks on jõuda kõigi abivajajateni õigel ajal, mis eeldab kogu süsteemis kvalitatiivset muutust probleemide tagajärgede likvideerimisest probleemide ennetamisele.

Viljandi lasteaedades ja koolides tuleb rakendada tervisedenduslikku poliitikat, mis on kooskõlas [riikliku rahvatervise arenguga](#). [Tervist Edendavate Lasteaedade](#) (TEL) võrgustikku kuuluvad kõik Viljandi linna lasteaiad ning kõikides lasteaedades on ka tervisemeeskond. Tervisemeeskonnad mõjutavad otsuste tegemisi asutuse tasandil: füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna küsimustes ning lasteaiade arengukava koostamisel. Tervisealaste tegevuse ja tulemuste igaaastase analüüsi tulemustest lähtuvalt rakendatakse meetmeid õppekasvatustöö, juhtimise ja keskkonna parandamiseks. Sobiva kasvukeskkonna loomisel arvestatakse laste eripära ja erivajadusi. Koolitervishoiuteenuse osutamine Viljandi koolides toimub koostöös OÜ-ga Viljandi Tervisekeskus. Kõikides Viljandi linna päevase õppega koolides on õpilastele tagatud tervislik elu-, õpi- ja töökeskkond. [Tervist Edendavate Koolide](#) (TEK) võrgustikku kuuluvad koolid: [Viljandi Jakobsoni Kool](#), [Viljandi Kesklinna Kool](#) ja [Viljandi Paalalinna Kool](#). Koolides läbiviidav tervisekasvatus tugineb õppekaval ning seda toetavatel tegevustel, mis arendab laste ja noorte tervisedenduslikke teadmisi, oskusi ja käitumist.

Laste- ja noorte linnaruumi füüsilise keskkonna parandamine ja ohutumaks muutmine on oluline eemärk järgneva arengukava perioodi jooksul. Järjepidevalt kontrollitakse Viljandi linna haldusalas olevaid mänguväljakuid ja kõrvaldatakse puudujäägid vastavalt võimalustele. Välja on töötatud mänguväljakute korrasoleku hindamise metoodiline juhendmaterjal, mille alusel jätkatakse regulaarset mänguväljakute kontrollimist. Lastekaitse- ja tervishoiutöötajad

puutuvad iga päev järjest enam kokku probleemidega, mille põhjuseks on lapsevanemate vähenenud teadlikkus laste tervist ohustavatest riskikäitumistest. Lastevanemate koolitamine ja nõustamine toimub erinevatel tasanditel, kuid vanemate osalusmotivatsioon on enamjaolt väga madal ja probleemsete perede lastevanemate koolitusel või nõustamisel osalemise mõjutamiseks puuduvad seaduslikud mõjutusvahendid.

6. ETTEVÕTLUS

Viljandi linna ülesandeks on elanike arvu vähenemise pidurdamiseks luua soodne ja avatud ettevõtluskeskkond praegustele ettevõtetele ja uutele investoritele, et tagada linnale kvaliteetsete avalike teenuste pakkumiseks ja ettevõtlustingimuste pidevaks arendamiseks vajalik tulubaas ning toetada uute ja kõrgema sissetulekuga töökohtade loomist. Viljandi maakonna traditsiooniliste eesrindlike tööstusharude (toiduainetetööstus, tekstiilitööstus puidu- ja metallitööstus, põllumajandus) jätkuv kaasajastamine ning uute IKT-põhiste ettevõtete areng on Viljandi linna huvides.

Ettevõtluskeskkonna arengut toetab Viljandi kujundamine sisemaakuurordiks, mis on aasta ringi külastatav pärandturismi sihtkoht Eestis ja üks peamisi turismitõmbekeskusi Lõuna – Eestis. Turistide arvu kasvamisega elavneb turg ka ettevõtjate jaoks. Viljandit täiendavad tõmbekeskusena olulisel määral temaga ühtse süsteemi loovad väljasõidusihtkohad Olustvere, Suure-Jaani, Holstre-Polli, Mulgimaa, Soomaa ja Võrtsjärv.

Kaubanduse ja teenindusvaldkonnas tegutseb 77,5% Viljandi ettevõtetest, sellest kaubanduses 45,8% ja teeninduses 31,7%. Viljandi ettevõtlust iseloomustavad tegevusvaldkondade mitmekesisus ja suuremate ettevõtete jätkusuutlikkus ning investeerimisvõimekus toodangu mahu ja tootlikkuse suurendamiseks. Tertsiaarse sektori arengut toetab Viljandi hea maine turismissihtkohana ning turismi- ja puhkemajandusettevõtete areng. Majutusteenust pakkus 2014. aasta turismihooaja seisuga Viljandi linnas 17 majutusasutust, sh 4 hotelli, 2 hostelit, 1 puhkemaja, 5 külalistemaja, 4 kodumajutust ja üks külaliskorter, kokku 500 voodikohaga.

Ettevõtjad soovivad linnavalitsuselt kiiret ja korrektset asjaajamist ja Viljandi ettevõtjate vajadustega arvestamist kohalike õigusaktide koostamisel ja vastuvõtmisel. Lisaks eeldatakse linnapoolseid pingutusi teede-tänavate korrashoiu tagamiseks ning linna ühistranspordi liikumise vastavust ettevõtete tööaja algusele ja lõpule.

Viljandi linn saab ettevõtluskeskkonda mõjutada, arendades sellega vahetult seotud valdkondi – inimressurssi, ettevõtlusalade infrastruktuuri ja linna mainet ning koostööd omavalitsuste, riigi ja rahvusvahelisel tasandil.

Ettevõtete koostöö edendamine linna haridusasutustega karjäärinõustamise, ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõppe vallas parandab Viljandi tööhõivet ja pidurdab elanike arvu vähenemist.

Puhkemajandus Viljandi turismipiirkonnas

Viljandimaa turismisektorit kirjeldades on kasutusele võetud olulise näitajana majutusettevõtetes majutatud turistide arv. Maakondlik turismistatistika on hetkel puudulik ning on väga raske leida turismivaldkonna osakaalu maakonna SKP-s. On küll võimalik defineerida turismiettevõtet ja leida äriregistri andmete põhjal erinevaid näitajaid nagu ettevõtete lisandväärtus, kuid see lisandväärtus ei anna aimu, milline on konkreetset välituristide või üleüldse turistide panus selle kujunemisel. Täna Viljandit iseloomustab enim ühepäevakülastajate linnas viibimine ning kõrghooaeg on suvel. Vajalik on kokku panna Viljandi turismipiirkonna arendamise strateegilisi suunad, põhimõtted ja prioriteedid.

Lisaks turistide jaoks külastusväärse koha kujundamisele on oluline luua ka taristu, mille pärast Viljandit külastada. Seetõttu teeb linn aktiivselt tööd, et koostöös erasektoriga arendada Viljandi järve äärde kaasaegne spaahotell ning kolme aasta jooksul ehitada kesklinna modernne veekeskus, millest esimene võimaldaks luua uusi majutuskohi ning mõlemad toimiksid turismiattraksioonina. Ööbimisvõimaluste kesist valikut on praegu eriti tunda kogu linna hõlmavate suurürituste ajal.

Inimressurss

Inimressursi all vaadeldakse nii kohalikke elanikke töökohtade loojatena, töövõtjatena kui tarbijatena ning sise- ja välituriste teenuste sfääri arengumootorina. Tööhõivet kirjeldades on Viljandi seisus, kus võrdsel positsioonil on nii tööpuudus kui ka kvalifitseeritud tööjõu puudus. Viljandi tootmisettevõtete suurimaks probleemiks ja nende arengupiduriks on jätkuvalt kvalifitseeritud tööjõu puudus, hoolimata sellest, et Statistikaameti 2016. aasta andmetel on Viljandi keskmine brutopalk maakondadest kolmandal kohal. Samas on töökohtade arv tõusnud maakonnas alates 2010. aastast, kuid ettevõtjate vajadustele vastavaid täiendkoolitusvõimalusi on vähe. Tööjõuturgu mõjutab jätkuvalt negatiivne siserände saldo ja tööjõu liikumine Eestist kõrgema töötasuga riikidesse.

Taristud

Tööstuspiirkondade teke ja väljakujunemine (nt Kantremaa) on seotud ettevõtete kontsentreerumisega aladele, kus juba oli eelnevalt tööstus ja kuhu oli uue ettevõtte rajamiseks võimalus osta tootmistaad. Linn alustas tegevust tööstusparkide väljaarendamiseks ligikaudu 15 aastat tagasi uute detailplaneeringute kehtestamisega, kruntide ettevalmistamisega, kommunikatsioonide väljaarendamisega, juurdepääsuteede ehitamisega, tänavavalgustuse paigaldamisega ja ühistranspordi liikumise sidumisega ettevõtete vajadustega.

Viljandis on välja arendatud kolm tööstuspiirkonda: Kantremaa, Männimäe ja Rohelise tänava tööstuspiirkond.

Rohelise tänava tööstuspiirkond kujunes välja Viljandi linna poolt algatatud Viljandi Tööstuspargi rajamise projekti käigus. Tööstuspiirkond on rajatud u 17 ha suurusele Tallinna

tn ja Musta tee vahelisele alale ning valminud on Phare ettevalmistusfondi toetusel kahte tänavat ühendav ning mitmetele kruntidele ligipääsud tagav Roheline tänav koos põhiliste kommunikatsioonidega.

Kantremaa tööstuspiirkond asub Viljandi linna Pärnu maantee ja Imavere-Karksi-Nuia maantee vahelisel alal ning piirneb linna poolt raudteega, kuid raudteetranspordi kasutamiseks vajalikku logistilist lahendust piirkonda rajatud ei ole. Kantremaa tööstuspiirkonna kogupindala on ligikaudu 91 ha, mis on valdavalt eraomandis.

Männimäe ettevõtluspiirkond asub Männimäe tee, Riia maantee ja Reinu tee vahelisel alal ligikaudu 76 ha suurusel territooriumil. Enamjaolt moodustavad ettevõtluspiirkonna eraomandis olevad krundid ja kinnistud. Viljandi linn on investeerinud viimastel aastatel Männimäe ettevõtluspiirkonna arendamisse ligikaudu 1,4 miljonit eurot, millest 1 miljon eurot moodustas toetus piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmest. Projekti käigus rajati Reinu põik ehk nn läbimurre Imavere-Karksi-Nuia maanteele, mis tagab piirkonna ettevõtjatele oluliselt paremad transporditingimused ning ligipääsu seni kasutamata olnud kruntidele. Aastal 2013 viidi lõpuni Reinu tee juurdepääsuteede ja tehnovõrkude rajamise projekt, millest Euroopa Liidu struktuurifondide ja linnaeelarve vahenditest investeeriti ligikaudu 1,4 miljonit eurot.

Ettevõtlusekeskkonna parandamiseks vajaliku infrastruktuuri arendamine eeldab tihedat koostööd ettevõtjatega ja pidevat vajaduste kaardistamist, samuti maakonna ja riigi tasandil pakutavate ettevõtluse arengut soodustavate võimaluste seiret ja tutvustamist piirkonnas tegutsevatele ja potentsiaalsetele ettevõtjatele. Viljandi linnas asuvate ettevõtlusalade arendamiseks ja kõrgema lisandväärtusega töökohtade ellukutsumiseks teeb linn koostööd ettevõtjate ning maakondliku arenduskeskuse, Viljandi valla ja teiste maakonna omavalitsustega. Ettevõtluspiirkondade arendamiseks on ülioluline kaasajastada infrastruktuure ja muud tänavataristut. Selleks tuleb taotleda linnal investeeringutuge piirkondade konkurentsivõimelisuse tugevdamise (PKT) meetmest. Eraldi tuleb tähelepanu pöörata investeerimisvõimaluste ja töökohtade ühistele ja pidevatele turundustegevustele.

Viljandi linnas on turismitaristu heal tasemel. Kõik peamised turismiobjektid on korrastatud ja viidastatud ning parkimiskorraldus on külastajasõbralik.

TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2016-2021

1. Valitsemine							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Peaeesmärk							
1.1. Viljandi linn on jätkusuutlik, koostööaldis ja teotahteline omavalitsusüksus, mis juhindub inimesekesksusest ja tasakaalustatud arengu põhimõtetest							
Alaeesmärk							
1.1.1. Viljandi haldusvõimekuse kasv							
Peamised tegevused							
1.1.1.1. Piirkonna arengupotentsiaali terviklik rakendamine, sh koostöö kodanikuühiskonna algatustega, kolmepoolne dialoog haridusasutuste ja erasektoriga kohaliku elanikkonna rakendamiseks tööjõuturul							
1.1.1.2. Välisrahastusega projektide omaosaluse tagamine koostöös projektide esitajate ja elluvijatega							
1.1.1.3. Haldusreformi protsessides osalemine							
1.1.1.4. Erinevate e-lahenduste kasutusele võtmine lisakanalina kohaliku omavalitsuse teenuste osutamiseks							
1.1.1.5. Linnavalitsuse ja allasutuste infotehnoloogilise tasakaalustatud arengu tagamine							
1.1.1.6. Viljandi linnal on head ja toimivad suhted kõikide sõpruslinnadega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, kuhu Viljandi kuulub							
1.1.1.7. Viljandi linnal on toimiv sisuline ja finantsiline koostöö Viljandi vallaga							
1.1.1.8. Tehakse ettevalmistusi kvaliteedijuhtimise standardi sisseviimiseks Viljandi linnavalitsuses							
2. Elukeskkond							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Peaeesmärk							
2.1. Atraktiivse miljööväärtusega, hooldatud rohealadega ning puhta ja turvalise elukeskkonnaga linn							
Tulemusnäitajad				Tulemusväärtused			
Linnavalgustuses kaasaegsete valgustite kasutamise %				85	86	95	100
Teede rekonstrueerimine (igal aastal km)				0,5	0,5	0,5	0,5
Kõnniteede rekonstrueerimine (igal aastal km)				1	1	1	1
Alaeesmärk							
2.1.1. Korrastatud haljasalad							
Peamised tegevused							

2.1.1.1. Parkide inventariseerimine ja dendroloogiliste uurimuste teostamine
2.1.1.2. Viljandi linna haljastuse arengukava koostamine
2.1.1.3. Viljandi Lossipargi korrastustöödega jätkamine vastavalt rekonstrueerimisprojektile ja Lossipargi hoolduskavale kuni aastani 2020.
2.1.1.4. Viljandi linna kalmistule urnimüüri rajamine
2.1.1.5. Haljasalade ja kalmistute heakorra tagamine
Alaeesmärk
2.1.2. Atraktiivsed veekogud
Peamised tegevused
2.1.2.1. Viljandi järve (Viiratsi ujumisala, Paadimehe ujumisala, Huntaugu ujumisala, sõudebaasi ujumisala, Paala järve rand) veetaimestiku niitmine
2.1.2.2. Järveäärsete vaadete avamine
2.1.2.3. Viljandi järve ujumisalade veetaimestikust puhastamine
2.1.2.4. Rannapromenaadi ehitustööde jätkamine
2.1.2.5. Viljandi järve nõlvaalade (Närska mäe vahetus läheduses ja Männimäe vahetus läheduses) hooldustööde elluviimine kooskõlas Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskavaga 2011–2020
2.1.2.6. Viljandi järve maastikukaitseala hooldustööde elluviimine vastavuses Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskavaga 2011–2020
Alaeesmärk
2.1.3. Puhta elukeskkonnaga linnaruum
Peamised tegevused
2.1.3.1. Korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni edasine rakendamine
2.1.3.2. Haljastuse- ja heakorra konkursside korraldamine
2.1.3.3. Koostööprojektide koostamine ja ellurakendamine Viljandi Jäätmejaama arendamiseks (sorteerimisliini täiustamine-metallieraldus ning jäätmekoti purusti, piirdeaia rajamine, asfaltkatte rajamine)
2.1.3.4. Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava realiseerimine
2.1.3.5. Linnavara korrastamine ja haldamine
Alaeesmärk
2.1.4. Väärtusi eksponeeriv ja atraktiivne linnaruum
Peamised tegevused
2.1.4.1. Veetorni ja lossipargi vabaaja veetmise võimaluste mitmekesistamine
2.1.4.2. Purskkaevude ja pargimööbli rekonstrueerimine
2.1.4.3. Viljandi vanalinna muinsuskaitsealal asuvate väärtuslike hoonete rekonstrueerimise toetamine restaureerimistoetuste abil

2.1.4.4. Kaasaegse valgustuslahenduse kasutamine linnavalgustuses							
2.1.4.5. Viljandi kesklinna piirkonna (Kaal tn, Turu tn, Tallinna tn, Lossi tn, Tartu tn, Tasuja pst, Vaksali tn, Vana-Vaksali tn, Vabaduse plats) jalakäijate alade korrastamine läbi PKT meetme Eesti Vabariik 100 raames.							
2.1.4.6. Mänguväljakute korrastamine							
2.1.4.7. Kinnisvarahaldussüsteemi Archibus kasutusele võtmine							
2.1.4.8. Vabadussõjas langenute monumendi püstitamine							
Alaeesmärk							
2.1.5. Viljandis on kvaliteetne teedevõrgustik							
Peamised tegevused							
2.1.5.1. Tänavate seisundi parandamine pindamise ja remondi abil							
2.1.5.2. Tänavate rekonstrueerimise kava elluviimine							
2.1.5.3. Tänavate märgistuse iga-aastane uuendamine ja liikluskorraldusvahendite hooldamine							
2.1.5.4. Kõnniteede rekonstrueerimine							
2.1.5.5. Kergliiklusteede rajamine ülelinnaliseks võrguks							
2.1.5.6. Viljandi raudteejaama juurdepääsuteede ja parkimisplatside rekonstrueerimine							
3. Kultuur, sport ja vaba aeg							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Peaeesmärk							
3.1. Viljandi on tugevate kultuuritraditsioonidega ja atraktiivse kultuurieluga linn							
Tulemusnäitajad	Tulemusväärtused						
Loomestipendiumi eelarve kasv %	5	5	5	5	5	5	5
Alaeesmärk							
3.1.1. Viljandi linnas on aasta läbi võimalik osaleda heatasemelistel kultuurisündmustel							
Peamised tegevused							
3.1.1.1. Kultuurivaldkonna maineürituste järjepidev toimumine ning kõrge kvaliteedi tagamine							
3.1.1.2. Viljandi linnale oluliste tähtpäevade tähistamine							
3.1.1.3. Kultuurisündmuste aktiivne tutvustamine ja reklaam meedias							
Alaeesmärk							
3.1.2. Viljandi kultuurielu on jätkusuutlik ja arenev							

Peamised tegevused							
3.1.2.1. Toetused kultuuriorganisatsioonidele ja -kollektiividele aastaringse tegevuse tagamiseks ja arendamiseks							
3.1.2.2. Toetused kodanikuühiskonda toetavatele organisatsioonidele ja -kollektiividele aasta läbi tegevuse tagamiseks ja arendamiseks							
3.1.2.3. Kollektiivi/organisatsiooni juhtide koolitamine ja nõustamine							
3.1.2.4. Osalemine vabariikliku ja maakonna laulu- ja tantsupidude traditsiooni jätkamisel							
3.1.2.5. Huvi- ja üldhariduskoolide õpilaste pidev kaasamine linna kultuurisündmustel							
3.1.2.6. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia potentsiaali ärakasutamine uuringute läbiviimisel, koostööprojektide koordineerimisel							
3.1.2.7. Avaliku, era- ja kolmanda sektori vahelise ühistevuse soodustamine							
3.1.2.8. Viljandi kultuuriorganisatsioonide osalemise soodustamine rahvusvahelistes koostööprojektides sh hansa- ja sõpruslinnad							
Alaeesmärk							
3.1.3. Viljandi kultuuriasutustes on kaasaegsed tingimused							
Peamised tegevused							
3.1.3.1. Huvikooli hoone renoveerimine õpikeskkonna parendamiseks, tehnikaalaste huviringide arendamine võimalikuks tehnikakeskuseks							
3.1.3.2. Nukuteatri ruumide renoveerimine ning heli- ning valgustehnika kaasajastamine							
3.1.3.3. Viljandi Vana Veetorni renoveerimine ja arendamine mitmekülgsete võimalustega kultuuriobjektiks							
3.1.3.4. Linnagaleriile uute sobivate ruumide leidmine							
3.1.3.5. Munitsipaalkultuuriasutuste tegevuse tagamine ja arendamine							
Peaeesmärk							
3.2. Viljandi linnas on loodud sobivad tingimused sportimiseks							
Tulemusnäitajad				Tulemusväärtused			
Spordistipendiumi eelarve kasv %				5	5	5	5
Alaeesmärk							
3.2.1 Viljandi spordielu on jätkusuutlik ja arenev							
Peamised tegevused							
3.2.1.1. Toetused spordiorganisatsioonidele ja -kollektiividele tegevuse tagamiseks ja arendamiseks aasta ringi							
3.2.1.2. Viljandi järv ja ümbrus on aktiivses kasutuses aasta ringi							
3.2.1.3. Järveäärse korvpalliväljaku tribüünide rekonstrueerimine							
3.2.1.4. Viljandi järve äärsel alal jalg- ja rattaradade rajamine							
3.2.1.5. Viljandi järvele sõudekanali rajamine							

3.2.1.6. Viljandi Veekeskuse aktsiaseltsi asutamine veekeskuse rajamiseks							
3.2.1.7. Spaahotelli arendamise toetamine							
3.2.1.8. Välijõusaali rajamine							
3.2.1.9. Viljandi järve ranna-ala spordirajatiste arendamine ja kaasajastamine							
3.2.1.10. Koostöös Viljandi vallaga loodud tingimused Holstre-Polli spordikeskuse väljaarendamiseks							
Alaeesmärk							
3.2.2. Viljandis on korrastatud spordirajatised							
Peamised tegevused							
3.2.2.1. Huntaugu piirkonna arendamine aastaringseks kasutamiseks tervisespordi- ja vabaaja alana							
3.2.2.2. Jakobsoni Kooli ujula remont. Kui veekeskus on käiku antud, siis tuleb kaaluda Jakobsoni kooli ujula arenguid							
3.2.2.3. Spordihoone vana osa remont							
3.2.2.4. Heite- ja vibuväljaku rajamine							
3.2.2.5. Koolistaadionide renoveerimine							
3.2.2.6. Rannajalgpalli väljaku rajamine							
3.2.2.7. Aerutamisbaasi rekonstrueerimine							
4. Haridus ja noorsootöö							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Peaeesmärk							
4.1. Haridusvõrgu erinevate astmete koostöös on igal Viljandi elanikul osalusvõimalus elukestva õppe süsteemis							
Tulemusnäitajad	Tulemusväärtused						
Lasteaiakoha soovijatest koha saanute %	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Lastesõimekoha soovijatest koha saanute %	99%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Edasiõppijate osakaal põhikooli lõpetajate koguarvust	99%	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Edasiõppijate osakaal gümnaasiumide lõpetajate koguarvust	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Huvitegevuses ja -hariduses osalevate laste osakaal laste arvust põhikooli astmes	85%	86%	86%	87%	87%	88%	89%
Kvalifikatsioonile vastavate õpetajate poolt täidetud ametikohad %	97%	98%	98%	99%	99%	100%	100%
Alaeesmärk							
4.1.1. Kõigil haridustasemetel on võrdsed võimalused õppe- ja kasvatustööks kaasaegses ja turvalises õpikeskkonnas							

Peamised tegevused
4.1.1.1. Lapsehoiuteenuse toetamise jätkamine
4.1.1.2. Vajaduspõhine sobitusrühmade loomine lasteaedades
4.1.1.3. Lasteaedade toitlustamise põhimõtete muutmise
4.1.1.4. Lasteaedade majanduspersonali struktuuri muutmise ettevalmistamine
4.1.1.5. Lasteaedade renoveerimine
4.1.1.6. Lasteaedade liitmine infosüsteemiga Stuudium
4.1.1.7. Mänguväljakute pidev seire, hooldus ja uuendamine
4.1.1.8. Turvalise õpi- ja töökeskkonna kujundamine
4.1.1.9. Kaasaaegse õpikeskkonna kujundamine ja arendamine õpilase mitmekülgse arengu toetamisel
4.1.1.10. Koolide spordiruumide ning –rajatiste korrastamine
4.1.1.11. Koolide töö- ja tehnoloogiaõpetuse klasside õpikeskkonna parendamine
4.1.1.12. Tehnoloogiaõppe arendamine koostöös ettevõtjatega ja teiste koostööpartneritega
4.1.1.13. Lapsekeskse õppe- ja kasvatustöö rakendamine ja arendamine, ühelt haridustasemelt teisele paindliku ja sujuva ülemineku toetamine
4.1.1.14. Laste ja noorte tervislike eluviiside kujundamine ja tervise väärtustamine
4.1.1.15. Kaasaegsete õppemetoodikate rakendamine ning õppekavade arendamine
4.1.1.16. Kodu- ja rahvusvahelistes koostööprojektides osalemine erinevatel tasanditel
4.1.1.17. Mitmekesiste õppesuundade ja erinevate õppevormide kaudu õpilaste individuaalsete võimete arendamine
4.1.1.18. Infotehnoloogia erakõrgkooli toimimisele kaasa aitamine
Alaeesmärk
4.1.2. Õppe- ja kasvatustöö on lapsekeskne, mille tagavad vajaduspõhised tugisüsteemid
Peamised tegevused
4.1.2.1. Nõustamisteenuse pakkumine rajatavas Hariduse Tugiteenuste Keskuses
4.1.2.2. Vajaduspõhise psühholoogi ja perenõustaja teenuse võimaldamine
4.1.2.3. Vajaduspõhine abiõpetaja ja/või tugiisiku rakendamine
4.1.2.4. Pikapäevarühmade töö soodustamine koolides
4.1.2.5. Eelkoolid iga põhikooli juurde
4.1.2.6. Õpetajakoolituste võimaldamine laste erivajaduste (sh andekus) märkamiseks ja tegevuste rakendamiseks
4.1.2.7. Karjäärinõustamissüsteemi rakendamine ja arendamine

Alaeesmärk
4.1.3. Huvikoolides on õpilasele turvaline, arendav ja õpioskusi ning loovust toetav õpikeskkond. Viljandi linnas on võimalused erinevatel tasanditel mitmekülgse huvitegevuse ja kvaliteetse huviharidusega tegelemiseks
Peamised tegevused
4.1.3.1. Kvaliteetse õpi- ja töökeskkonna tagamine Viljandi linna huvikoolides
4.1.3.2. Muusikakooli peahoone renoveerimine
4.1.3.3. Huvitegevust ja huvihariduse teenust pakkuvate institutsioonide tegevuse toetamine ja arendamine
4.1.3.4. Uuringuvormi väljatöötamine, mis annab laiapõhjalisemad võimalused huvihariduse ja-tegevuse analüüsimiseks ja optimeerimiseks (koostöös Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemiaga)
4.1.3.5. Erivajadustega lastele suunatud huvitegevuse võimaluste laiendamine
4.1.3.6. Psühholoogiliste ja eripedagoogiliste koolituste korraldamine huvikoolide õpetajatele
4.1.3.7. Üld- ja huvihariduse lõimimise ja VÕTA (Varasema Õppimise ja Töökogemusega Arvestamine) rakendamine ja arendamine
Alaeesmärk
4.1.4. Haridusasutustes töötab motiveeritud ja pädev personal
Peamised tegevused
4.1.4.1. Süstemaatiline rahulolu-uuringute korraldamine ja analüüs
4.1.4.2. Erinevate arengukavade kooskõlla viimine
4.1.4.3. Aasta õpetaja, noore õpetaja ja teeneka õpetaja jätkuv tunnustamine
4.1.4.4. Töötajate individuaalse arengu võimaldamine ning motivatsiooni tõstmine läbi personalipoliitika arendamise
Alaeesmärk
4.1.5. Elukestva õppe võimalused on seostatud erinevate põlvkondade ja linna arenguvajadustega
Peamised tegevused
4.1.5.1. Piirkonnakeskse elukestva õppe võimaluste arendamine
4.1.5.2. Regulaarsete infovahetuse ümarlaudade ja seminaride korraldamine
Alaeesmärk
4.1.6. Õppe ja kasvatustöö toetab tarka ja jätkusuutlikku majandusmudelit ning edendab tehnoloogia kasutuselevõttu ja tundmaõppimist õppeprotsessi käigus
Peamised tegevused
4.1.6.1. IKT-õppe kvaliteedi tõstmine linna üldhariduskoolides
4.1.6.2. Haridusasutuste IKT kaasajastamine ja arendamine vastavalt ühiskonna muutuvatele nõudmistele ning vajadustele

4.1.6.3. IKT-, ettevõtlikkuse ja ettevõtlusalaste ainevõistluste korraldamine koostöös teiste organisatsioonidega
Peaeesmärk
4.2. Viljandi linna noored tunnevad end turvaliselt ja väärtustatuna ning saavad oma ideid ellu viia
Alaeesmärk
4.2.1. Viljandi noorsootöö on innovaatiline ja süsteemne
Peamised tegevused
4.2.1.1. Koolivaheaja tegevusprogrammide järjepidevuse tagamine (laagrid, õpilasmalev, erinevad projektid jne)
4.2.1.2. Mobiilse noorsootöö arendamine ja süsteemne rakendamine (sh erinevate projektide läbiviimine linnaruumis jms)
4.2.1.3. Noorsootöö koostöövõrgustiku tugevdamine (Sakala Keskus, Viljandi Linnaraamatukogu, üldhariduskoolid, huvikoolid, TÜ VKA, lapsevanemad, politsei, töötukassa, tervisetuba, Rajaleidja jt.)
4.2.1.4. Noorte ettevõtlikkuse suurendamine koolituste, toetuste, nõustamiste, erinevate projektide ning programmide abil
4.2.1.5. Mängu- ja spordiväljakute, ekstreemspordiväljakute turvalisuse ning korrashoiu tagamine ja arendamine
4.2.1.6. Noorte kaasamine sõprus- ja hansalinnade projektidesse, rahvusvaheliste kontaktide ja projektide toetamine
4.2.1.7. Noortekollektiivide pidev kaasamine linna kultuuriürituste läbiviimisel
Alaeesmärk
4.2.2. Viljandi noored on aktiivsed ja vastutustundlikud kodanikud
Peamised tegevused
4.2.2.1. Noorte omaalgatuslike projektide toetamine
4.2.2.2. Noorte järjepidev ja süsteemne tunnustamine
4.2.2.3. Noorte Volikogu töö tõhustamine ja arendamine läbi aktiivse kaasamise planeerimisse, otsustustesse, tegevustesse
4.2.2.4. Noorsootöövaldkonna (sh noorte huvisid, vajadusi ja rahulolu käsitlevate) uuringute järjepidevuse tagamine, tulemuste analüüsi ja rakendamine
4.2.2.5. Jätkusuutliku noorteinfo strateegia ja kaasaegsete struktuuride edasiarendamine, atraktiivsete infokanalite loomine tagamaks mitmekülgse info jõudmise noorteni
4.2.2.6. Noorte vabatahtlikkuse arendamine koostöös erinevate organisatsioonidega
4.2.2.7. Noorsootööalastes riiklikes programmides osalemine (Noorte Tugila)
4.2.2.8. Noorte teavitamise ja nõustamise süsteemi arendamine

5. Sotsiaalne keskkond							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Peaesmärk							
5.1. Viljandi on elanikest hooliv linn							
Tulemusnäitajad	Tulemusväärtused						
Sotsiaalalal töötajate ühiskoolituste arv	1	1	1	1	1	1	1
Linnakodanikele suunatud ennetustööalaste koolituste arv	1	1	1	1	1	1	1
Alaesmärk							
5.1.1. Viljandi linnaelanikele on kättesaadavad vajaduspõhised sotsiaaltoetused							
5.1.1.1. Erinevatele sihtgruppidele vajalike hoolekandeteenuste tagamine							
5.1.1.2. Erinevatele sihtgruppidele vajalike toetuste tagamine							
5.1.1.3. Täiskasvanute turvakodu-varjupaiga teenuse kvaliteedi tõstmiseks uute ruumide renoveerimine ja sisustamine.							
5.1.1.4. Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate MTÜ-de toetamine							
5.1.1.5. Sotsiaalteenuste arendamine, projekti- ja ennetustöö							
5.1.1.6. Viljandi Täiskasvanute turvakodu-varjupaiga teenuse osutamiseks Leola 12a rekonstrueerimine							
Alaesmärk							
5.1.2. Viljandi linn väärtustab tervislikke eluviise							
5.1.2.1. Tervisepäevade, rahvaspordiürituste ja elanikele tervisealaste koolituste korraldamisele, terviseedenduslike projektide koostamisele kaasaaitamine ja toetamine							
5.1.2.2. Noorte riskikäitumist vähendavate/ennetavate projektidele kaasaaitamine ja toetamine							
5.1.2.3. Aktiivne osalemine tervist edendavate töökohtade, lasteaedade ja koolide võrgustikus							
5.1.2.4. Tervislike eluviisidega elamiseks ja tervislike valikute tegemiseks võimaluste loomine ja sellele kaasaaitamine							

6. Ettevõtlus								
Peaesmärk								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
6.1. Viljandi linnas on hea maine ja soodne ettevõtluskeskkond								
Tulemusnäitajad	Tulemusväärtused							
Ettevõtteid 1000 elaniku kohta	77,12	79	81	83	85	87	89	
Alaesmärk								
6.1.1. ettevõtluspiirkondades on uute ettevõtete rajamiseks ja olemasolevate laiendamiseks vajalikud tingimused								
Peamised tegevused								
6.1.1.1 Linn toetab ja teeb koostööd Viljandimaa Arenduskeskusega, Töötukassaga, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga ja Sihtasutusega Viljandimaa Loomemajanduskeskus								
6.1.1.2. Ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõppe programmide algatamine linna koolieelsetes lasteasutustes ja üldhariduskoolides (nt õpilasfirmade loomise toetamine koolides, üliõpilaste ettevõtlikkuse ja tööpraktika toetamine, karjäärinõustamisteenuste pakkumise arendamine ja toetamine) ning seejärel KOV seadusandlik algatus riigi tasandil ettevõtlikkuse- ja ettevõtlusõppe sisseviimiseks koolide kõigi kooliastmete ja koolieelsete lasteasutuste õppekavasse								
6.1.1.3. Ettevõtluspiirkondade arendamine								
6.1.1.4. Ettevõtjate ning ettevõtlikkuse ja ettevõtluse arendamisega seonduvate organisatsioonide esindajate (ettevõtlussaadikud või kõneisikud) kaasamine linnadelegatsiooni koosseisu koostööpiirkondade külastamisel, et leida kontakte teiste riikide ettevõtjatega, kellelt saab üle võtta parimaid praktikaid ja lahendusi								
6.1.1.5. Ettevõtlusvõimaluste tutvustamine koostööpiirkondade investoritele ja ettevõtlusorganisatsioonidele								
6.1.1.6. Linna ettevõtjate edulugude tutvustamine linnelanikele, mainet kujunduvatel sündmustel ja avalikus meedias								
Alaesmärk								
6.1.2. Viljandi kui sisemaakuurort, mis on aasta ringi külastatav pärandturismi sihtkoht Eestis ja üks peamisi turismitõmbekeskusi Lõuna – Eestis								
Peamised tegevused								
6.1.2.1 Viljandi linn teeb koostööd Viljandimaa Arenduskeskuse poolt koordineeritava Viljandimaa turismiklastriga								
6.1.2.2. Turundusstrateegia väljatöötamine koostöös ettevõtjate, kultuurielu korraldajate ning Viljandimaa Arenduskeskusega								
6.1.2.3. Ühisturunduse ja mainekujunduse tõhus ning koordineeritud korraldamine Viljandi linna eestvedamisel								
6.1.2.4. Uute turismitoodete tekkimise, majutuskohdade rajamise (ja täituvuse parendamise) ning hooajaväliste sündmuste toetamine								